

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА "ОБЛІК І АУДИТ"

галузь знань: 07 "Управління та адміністрування"

спеціальність: 071 "Облік і оподаткування"

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему:

**ОБЛІК ЗАПАСІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА
МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ НА ТОВ «КЕРНЕЛ-ТРЕЙД»**

здобувача: **Запорожець Вікторії Віталіївни**

Науковий керівник: к.е.н., доцент Примаченко О.Л.

Робота допущена до захисту перед екзаменаційною
комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)

В.о. завідувача кафедри: к.е.н., доцент Степаненко О.І.

Київ – 2024

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 56 сторінок, 12 таблиць, 3 рисунка, список використаних джерел з 37 найменувань, додатки.

«Облік запасів сільськогосподарської діяльності за міжнародними стандартами на ТОВ «КЕРНЕЛ-ТРЕЙД»»

Об'єктом дослідження є запаси сільськогосподарської діяльності ТОВ «Кернел-Трейд».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних засад обліку запасів сільськогосподарської діяльності за міжнародними стандартами на ТОВ «Кернел-Трейд».

Мета дослідження. Систематизувати, критично оцінити особливості побудови системи обліку запасів сільськогосподарського призначення за міжнародними стандартами в ТОВ "КЕРНЕЛ-ТРЕЙД" та надати пропозиції щодо її удосконалення.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі *завдання*:

- дослідити історичні та сучасні підходи до визначення сутності запасів сільськогосподарського призначення;
- визначити економічну сутність, класифікацію та оцінку запасів сільськогосподарського підприємства;
- розкрити концептуальних засад обліку запасів сільськогосподарської діяльності за міжнародними стандартами;
- дослідити фінансового обліку запасів сільськогосподарської діяльності на підприємстві ТОВ «Кернел-Трейд»;
- розкрити правильність відображення операцій із запасами сільськогосподарського призначення у бухгалтерському обліку;
- проаналізувати управлінський облік запасів сільськогосподарської діяльності на підприємстві ТОВ «Кернел-Трейд»;

Теоретична, методична та практична значущість отриманих

результатів. В кваліфікаційній бакалаврській роботі досліджено історичні та сучасні підходи до визначення сутності запасів сільськогосподарського призначення, розкрито концептуальні засади обліку запасів сільськогосподарської діяльності за міжнародними стандартами. Досліджено фінансовий облік та управлінський облік запасів сільськогосподарської діяльності на підприємстві ТОВ «Кернел-Трейд». Здійснено практичне аналітичне дослідження рівня, динаміки та структури запасів підприємства, описано правильність відображення операцій із запасами.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи: 2024.

Рік захисту роботи: 2024.

Ключові слова: запаси сільськогосподарського призначення, міжнародні стандарти, біологічні активи рослинництва, сільськогосподарське підприємство, фінансовий облік запасів сільськогосподарського призначення, управлінський облік запасів сільськогосподарського призначення, оборотні активи, облік зернових культур.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ЗАПАСІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Економічна сутність, класифікація та оцінка запасів сільськогосподарської діяльності	6
1.2. Концептуальні засади обліку запасів сільськогосподарської діяльності за міжнародними стандартами.....	14
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ЗАПАСІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ В ТОВ «КЕРНЕЛ -ТРЕЙД».....	20
2.1. Організаційно-технологічні особливості діяльності ТОВ «Кернел-Трейд».....	20
2.2. Облікова політика ТОВ «Кернел-Трейд» щодо запасів сільськогосподарського призначення	29
2.3. Фінансовий облік запасів сільськогосподарської діяльності та узагальнення інформації у звітності ТОВ «Кернел-Трейд»	37
2.4. Управлінський облік запасів сільськогосподарської діяльності на підприємстві ТОВ «Кернел-Трейд»	50
ВИСНОВКИ	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	57
ДОДАТКИ.....	61

ВСТУП

Актуальність теми. Оскільки Україна є одним із найбільших виробників та експортерів сільськогосподарської продукції у світі, постійний моніторинг виробництва цієї продукції завжди має вирішальне значення для продовольчої безпеки та стабільності ринку. Це особливо актуально там, де війна спричинила довготривалі збої в управлінні та логістиці ланцюгів поставок сільськогосподарської продукції, наслідки яких відчуються не лише на місцевому, а й на глобальному рівні.

В сучасних умовах розвитку економіки адаптація до швидких змін ринкової ситуації з отриманням максимальної економічної вигоди стала основою успішного виробничого процесу, а основою цього є ефективна логістика та облік як ключові складові всієї системи управління виробничим процесом.

Інвентаризація відіграє важливу роль в ефективності бізнесу. Адже вони є найважливішою і важливою частиною активів компанії, особливо в агросекторі. Об'єкти, які включаються до інвентаризації, залежать від специфіки діяльності підприємства. Вони займають особливе місце у складі майна, тому організація та методика обліку запасів є актуальним напрямком досліджень.

Від об'єктивності та повноти відображення витрат, пов'язаних з рухом запасів, залежить достовірність усіх важливих для користувача показників. Контроль витрат матеріально-технічних ресурсів дозволяє зменшити ризик банкрутства та підвищити якість облікової, контрольної та політики управління запасами, тим самим підвищивши та стабілізувавши ефективність діяльності підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розробку теоретичних підходів і методичних прийомів з питань обліку і контролю зробили: В.М.Бутинець, М.Я., Пархоменко В.М., Кіндрацька Л.М., Маханько О.Б., Терещенко Л.М., Швець В.А., Андрієнко О.А., Утенкова К.О., Чернелевський Л.М., та ін.

Хоча існує багато досліджень, пов'язаних з цією темою, питання

ефективних процесів обліку запасів в бізнес-організаціях потребує подальших досліджень, особливо на практичному рівні.

Мета дослідження. Систематизувати, критично оцінити особливості побудови системи обліку запасів сільськогосподарського призначення за міжнародними стандартами в ТОВ "КЕРНЕЛ-ТРЕЙД" та надати пропозиції щодо її удосконалення.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі *завдання*:

- дослідити історичні та сучасні підходи до визначення сутності запасів сільськогосподарського призначення;
- визначити економічну сутність, класифікацію та оцінку запасів сільськогосподарського підприємства;
- розкрити концептуальних засад обліку запасів сільськогосподарської діяльності за міжнародними стандартами;
- дослідити фінансового обліку запасів сільськогосподарської діяльності на підприємстві ТОВ «Кернел-Трейд»;
- розкрити правильність відображення операцій із запасами сільськогосподарського призначення у бухгалтерському обліку;
- проаналізувати управлінський облік запасів сільськогосподарської діяльності на підприємстві ТОВ «Кернел-Трейд».

Об'єктом дослідження є запаси сільськогосподарської діяльності ТОВ «Кернел-Трейд».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних засад обліку запасів сільськогосподарської діяльності за міжнародними стандартами на ТОВ «Кернел-Трейд».

Методи дослідження. З метою оцінки поточного стану ведення обліку запасів, застосовано методи асоціацій і аналогій (при вивченні синтетичного та аналітичного обліку запасів); логічного аналізу (при визначенні економічного значення запасів, облікової політики,); деталізації; порівняльного аналізу (при визначенні різних способів оцінки запасів), а також цілісного і системного вивчення господарських процесів на підприємстві сільськогосподарської

діяльності.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. В кваліфікаційній бакалаврській роботі досліджено історичні та сучасні підходи до визначення сутності запасів сільськогосподарського призначення, розкрито концептуальні засади обліку запасів сільськогосподарської діяльності за міжнародними стандартами. Досліджено фінансовий облік та управлінський облік запасів сільськогосподарської діяльності на підприємстві ТОВ «Кернел-Трейд». Здійснено практичне аналітичне дослідження рівня, динаміки та структури запасів підприємства, описано правильність відображення операцій із запасами.

Результати дослідження апробовані на конференції «Облік, аналіз, аудит, оподаткування та фінансовий моніторинг: сучасні концепції розвитку» шляхом публікації тез на тему «Облікова політика підприємства щодо виробничих запасів сільськогосподарського призначення»

Інформаційна база дослідження. Під час досліджень теми кваліфікаційної роботи використовувались наукові праці дослідників; електронна база Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського; пошукова система наукових досліджень Google Scholar; урядові портали; нормативно-правова база законодавства України, фінансова звітність та внутрішня загальнодоступна інформація ТОВ «Кернел-Трейд».

Структура роботи

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 60 сторінок, 12 таблиць, 3 рисунка, список використаних джерел з 37 найменувань, додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ЗАПАСІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність, класифікація та оцінка запасів сільськогосподарської діяльності

В сучасному динамічному світі, де конкуренція постійно зростає, а ринкові умови змінюються дуже швидко, ефективне управління запасами стає ключовим фактором успіху для будь-якого підприємства.

Запаси сільськогосподарського призначення – це не просто матеріальні цінності, а рушій агропромислового комплексу, від якого залежить продовольча безпека країни та добробут аграріїв.

Від ефективної організації обліку та зберігання цих запасів залежить:

- **Достовірність відображення прибутку підприємства:** Правильний облік дає змогу точно визначити результати діяльності та приймати обґрунтовані управлінські рішення.
- **Ефективність використання ресурсів:** Завдяки чіткому контролю за запасами можна оптимізувати витрати, мінімізувати втрати та максимізувати рентабельність виробництва.
- **Якість продукції:** Своєчасне постачання та правильне зберігання запасів гарантують високу якість сільськогосподарської продукції.
- **Продовольча безпека:** Забезпечення достатніх запасів продуктів харчування є ключовим фактором для стабільності та розвитку країни.

Управління запасами сільськогосподарського призначення – це складний процес, який потребує ретельного планування, ефективної логістики, контролю якості, раціонального використання.

Тобто необхідно проводити систематичний та ретельний аналіз

ефективності використання запасів та їх наявності на основі даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Але спочатку слід вивчити економічне значення поняття «запаси» та його класифікацію. Існують певні розбіжності у трактуванні економічної природи об'єкта дослідження, що викликало дискусії серед багатьох науковців. Зокрема, це вживання термінів «запаси», «матеріальна цінність», «матеріальні ресурси». Науковці по-різному трактують поняття «запаси», узагальнені в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 - Трактування сутності запасів

Автори	Визначення сутності запасів
1	2
Лозовський Л.Ш. [1] Райзберг Б.А. [1]	Матеріальні цінності, представлені оборотними коштами, що зберігаються на складах або в інших місцях і призначені для наступного використання у вигляді сировини, матеріалів, палива, напівфабрикатів, готової продукції, які не використовуються в даний момент у виробництві.
Добровський О.В. [1] Сагайдак Р.В. [1]	Це сукупність сировини, основних і допоміжних матеріалів, які очікують на процес переробки або відвантаження споживачу.
Василенко В.О. [2] Ткаченко Т.І. [2]	Трактують запаси як "резерви матеріальних ресурсів підприємства".
Савруков Н.Т. [3] Козловський Е.А. [3] Козловська В.А [3]	Запасом є будь-який ресурс, який використовується для того, щоб задовольнити поточну або майбутню потребу (заготовки на вихідні, напівфабрикати, що перебувають на виробництві і готові вироби).
Нашкерська Г.В. [4]	Оборотні активи підприємства, які використовуються переважно в одному операційному циклі діяльності.
Савкович В.А. [5]	Це всі матеріальні, фінансові, трудові та інші ресурси, які на певний час виключені з виробничого чи особистого споживання.
Зінь Е. А. [4]	Запаси - це будь-які ресурси підприємства, що призначені для використання, але тимчасово не використовуються (сировина, матеріали, паливо, обладнання, машини, електроенергія).

Джерело: складено на основі [1,2,3,4,5]

Коваль Н.І. зазначає, що «під товарно-матеріальними запасами розуміються придбані чи власноруч виготовлені товарно-матеріальні цінності, які зберігаються для подальшого споживання в процесі переробки або протягом операційного циклу підприємства, які характеризуються матеріально-речовою формою, макроекономічним змістом та обліковою складовою»[2, С. 30].

Федак Л.М. стверджує, що «запаси характеризуються ресурсами, які є власністю компанії, але в даний час не використовуються, знаходяться на складах постачальників, споживачів або в іншому місці, призначеному для цієї мети, утримуються для виробництва або перепродажу, а також використовуються керівництвом компанії. Аналізуючи погляди сучасних економістів на цю економічну категорію, науковці встановили певні розбіжності у трактуванні даного поняття, що переконує про залежність розкритої сутності від обраного методу визначення»[2, С.135].

Якщо порівнювати визначення «запасів» із нормативно-правовими актами, а саме до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 "Запаси", можна отримати розуміння, що запаси – це активи, які утримуються для подальшого продажу чи передачі за умов звичайної господарської діяльності, перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу чи утримуються для споживання під час виробництва, надання послуг та управління [21].

Отже, за цілями бухгалтерського обліку до інвентаризації належать: сировина, основні та допоміжні матеріали, тара, комплектуючі вироби, незавершене виробництво, готова продукція, товари, малоцінні швидкозношувані предмети, сільськогосподарська продукція після первинного підтвердження та інші запаси.

Варто зазначити, що до НП(С)БО 9 «Запаси» відносяться також активи, збережені для використання під час управління підприємством (тобто в процесі придбання, зберігання та реалізації). Класифікація запасів, наведена в НП(С)БО 9 «Запаси», насправді більш детальна порівняно з МСБО 2 «Запаси».

Розглянемо підхід визначення МСБО 2, який застосовується до всіх запасів, крім: незавершеного виробництва за контрактами на будівництво; фінансових

інструментів і біологічних активів, пов'язаних із сільськогосподарською діяльністю та сільськогосподарською продукцією. Останній оцінюється відповідно до спеціального МСБО 41 «Сільське господарство» (версія від 31 березня 2023 р.). Цей стандарт застосовується до біологічних активів, таких як сільськогосподарська продукція, яку збирають лише під час збору врожаю. Після цього застосовуються МСБО 2 «Запаси» або інші відповідні міжнародні стандарти бухгалтерського обліку. Варто враховувати, що МСБО 41 «Сільське господарство» не поширюється на післязбиральну обробку сільськогосподарської продукції (наприклад, оброблені зернові – борошно). Хоча ця обробка є логічним і природним продовженням сільськогосподарської діяльності, вона не включена в концепцію сільськогосподарської діяльності в цьому стандарті.

Для правильної організації обліку запасів важлива також його логічно обґрунтована класифікація. Запаси можна класифікувати за такими ознаками, які наведені в табл. 1.2.

Таблиця 1.2 – Класифікація та характеристика запасів

№	Класифікація запасів	Вид запасів	Характеристика
1	2	3	4
1.	За причинами утворення	Постійні	Частина виробничо-товарні запаси, що забезпечують безперервність виробничого процесу між поставками
		Сезонні	Товарні запаси, що утворюються під час сезонного виробництва
2.	За місцем знаходження	Складські	Запаси, що знаходяться на складах підприємства
		У виробництві	Запаси, що знаходяться в процесі обробки
		В дорозі	ТМЦ, які відправлені споживачеві, але ще не отримані споживачем, перебувають у дорозі
3.	Відносно балансу	Балансові	Запаси, що є власністю підприємства і відображаються в балансі
		Позабалансові	Запаси, що не належать підприємству і знаходяться у нього через певні обставини
4.	За ступенем ліквідності	Ліквідні	Виробничі та товарні запаси, що легко перетворюються на грошові кошти у короткий термін і без значних втрат первісної вартості таких запасів
		Неліквідні	Виробничі та товарні запаси, які не можливо легко перетворити на грошові кошти у короткий термін і без значних втрат первісної вартості таких запасів.

Продовження таблиці 1.2

1	2	3	4
5.	За походженням	Первинні	Запаси, що надійшли на підприємство від інших підприємств і не підлягали обробці на даному підприємстві
		Вторинні	Матеріали та вироби, що після первинного використання можуть застосовуватись вдруге на виробництві
7.	За сферою використання	У сфері виробництва	Запаси, що знаходяться в процесі виробництва (виробничі запаси, незавершене виробництво)
		У сфері обсягу	Запаси, що знаходяться у сфері обігу (готова продукція, товари)
		У невиробничій сфері	Матеріальні цінності, які використовуються для забезпечення діяльності підприємств та організацій, що не займаються безпосередньо виробництвом продукції
8.	За складом і структурою	Виробничі (предмети і засоби праці)	Запаси сировини, основних і допоміжних матеріалів, напівфабрикатів власного виробництва
		Запаси незавершеного виробництва (предмети праці)	Частина продукції, що не пройшла всіх стадій обробки та неприйнятна відділом технічного контролю.
		Запаси готової продукції (продукти праці)	Продукція, яка пройшла повний цикл виробництва і знаходиться на складі
		Товарні запаси (продукти праці)	Товари, що знаходяться в обігу, а також продукція, що знаходиться в дорозі

Джерело: розроблено на основі [5, С. 912]

Враховуючи специфіку господарської діяльності підприємства, запаси можуть бути використані для різних цілей залежно від їх функціонального призначення у процесі виробництва: створення основи продукту, участь у процесі виробництва або вдосконалення продукту. Серед виробничих підприємств більшість ТМЦ зберігається на виробничих запасах. Крім того, в процесі виготовлення цих матеріалів часто утворюються відходи, які мають конкретну вартість і використовуються для виробництва продукції або продаються іншим компаніям. Залишок відходів вважається втраченим і безповоротним для компанії.

Системи обліку запасів організовані не тільки за видами сировини і матеріалів, а й за підрозділами, групами, категоріями та окремими назвами. Наведена класифікація товарно-матеріальних цінностей забезпечує виконання

основних завдань обліку товарно-матеріальних цінностей, серед яких: забезпечення відповідності складських запасів, нормативним, достовірною оцінкою запасів, операцію відображення в системі обліку тари та витрат запасів. Усі перелічені завдання допомагають формувати актуальну інформацію для управління запасами.

Проте основа класифікації запасів передбачена законодавством відповідно до Плану бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарської діяльності підприємств і організацій [24], для обліку запасів виділено 2 клас під назвою «Запаси».

Але оскільки підприємства використовують велику кількість різноманітних товарних цінностей і вони використовуються для різних цілей у виробництві, цієї класифікації недостатньо для великих підприємств. Крім того, у процесі класифікації запасів має відігравати роль професійне судження бухгалтера, яке враховує особливості діяльності та процесів конкретного підприємства.

Це не має суттєвого впливу на фінансову звітність, оскільки така рекласифікація відбувається в одному рядку балансу, і загальна сума не змінюється, однак для кращого розуміння відповідні положення можна додати до послідовності облікової політики.

При оцінці запасів необхідно дотримуватися обережності, що передбачає використання методів бухгалтерського обліку для запобігання переоцінці активів. Тому важливим кроком у бухгалтерському обліку є оцінка даних на основі того, як вони отримані, оскільки ці дані можуть вплинути на точність фінансових результатів компанії.

Систематизовану інформацію щодо оцінки запасів сільськогосподарського призначення в залежності від джерел їх надходження подано на рис.1.1.

Рисунок 1.1 - Формування первісної вартості запасів залежно від напрямів надходження

Джерело: складено на основі [13,21]

Згідно з НП(С)БО 9 «Запаси», придбані (отримані) або вироблені запаси зараховуються на баланс за первісною вартістю. В залежності від способу надходження: внесені до статутного капіталу, одержані безоплатно, придбані в результаті обміну на подібні запаси, придбані у результаті обміну на неподібні

запаси - первинна вартість буде формуватися по різному [21].

Формування інформації про біологічні активи на дату балансу має ключове значення для фінансової звітності.

Згідно з МСБО 41 "Сільське господарство", біологічні активи зазвичай оцінюються за їх справедливою вартістю, але в деяких випадках може використовуватися первісна вартість.

Важливо зазначити, що багато сільськогосподарських підприємств не оцінюють біологічні активи за справедливою вартістю через складність її визначення.

Загалом, запаси відіграють важливу роль у господарському процесі підприємств.

Одна з їх ключових характеристик полягає в тому, що вони повністю витрачаються в процесі виробництва і потребують постійного поповнення. Відсутність певних запасів може призвести до затримок виробництва.

Для забезпечення безперебійної роботи складів та виробництва важливо проводити інвентаризацію.

Ця процедура дозволяє звірити облікові та фактичні дані про запаси, гарантуючи достовірність інформації та прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

На підприємствах, які мають велику кількість об'єктів інвентаризації, які не можуть бути проведені однією особою, утворюються інвентаризаційна комісія та робоча комісія, які здійснюють інвентаризацію. Інвентаризація проводиться повним складом інвентаризаційної комісії (комісії з робочої інвентаризації), а також повинна бути присутня матеріально відповідальна особа.

Отже, інвентаризація запасів є важливим інструментом для ефективного управління запасами, запобігання втратам та крадіжкам, оптимізації витрат, а також підвищення прибутку. Знання про важливість запасів та інвентаризацію є ключовим фактором для успішного функціонування будь-якого підприємства.

1.2. Концептуальні засади обліку запасів сільськогосподарської діяльності за міжнародними стандартами

Зі збільшенням використання запасів важливу роль відіграє чітка та правильна організація облікових процесів як інформаційна основа для прийняття правильних управлінських рішень та оптимізації податкової системи.

Оскільки сільське господарство є досить спеціалізованою галуззю бухгалтерського обліку, необхідно враховувати деякі особливості. МСБО 41 «Сільське господарство» описує сільськогосподарські активи, які, як правило, зазнають змін через зростання, відтворення або деградацію. Бізнес має системи управління, які покращують умови, необхідні для вирощування та збору врожаю. Цей вид господарювання відрізняє сільськогосподарську діяльність від інших видів діяльності. Ці фактори слід враховувати при розробці стратегії управління та бухгалтерського обліку підприємства. Сфера застосування МСБО 41 «Сільське господарство» поширюється лише на біологічні активи на час збирання врожаю і не поширюється на подальший процес їх переробки. Варто зазначити, що стандарт не поширюється на відображення в бухгалтерському обліку землі та нематеріальних активів, пов'язаних із сільськогосподарською діяльністю, оскільки питання, що відображаються в їх обліку, регулюються МСБО 16 «Основні засоби», МСБО 40 «Інвестиційна нерухомість», МСБО 38 «Нематеріальні активи». На операції, пов'язані з переробкою сільськогосподарської продукції, тобто уже після збирання врожаю, поширюється МСБО 2 «Запаси». У табл. 1.3 наведено приклади біологічних активів, сільськогосподарської продукції та продуктів, які є результатом її переробки після збирання врожаю.

МСБО 41 «Сільське господарство» вказує, що сільськогосподарська діяльність охоплює різні види підгалузей: тваринництво, лісове господарство, садівництво, квітникарство, рибництво тощо. МСБО 41 «Сільське господарство» пояснює, що під час процесів біологічної трансформації можна отримати такі результати: зміни в активах і врожайності сільськогосподарської продукції

внаслідок зростання (збільшення кількості або підвищення якісних характеристик), деградації (зменшення кількості або погіршення якості характеристики), відтворення . Усі біологічні активи в силу своїх природних особливостей (зростання, виробництво, відтворення) піддаються біологічним перетворенням, у результаті яких відбуваються якісні та кількісні зміни.

Таблиця 1.3 - Приклади біологічних активів сільськогосподарської продукції

Біологічні активи	Сільськогосподарська продукція	Продукти, які є результатом переробки після збирання врожаю
Рослини	Бавовна	Нитки, тканина, одяг
Молочна худоба	Молоко	Сир
Кущі	Листя	Чай
Виноградники	Виноград	Вино

Джерело: розроблено на основі [14]

Застосування МСБО 41 "Сільське господарство" дає можливість сільськогосподарським підприємствам представляти свої фінансові результати відповідно до міжнародних стандартів.

Це робить інформацію більш прозорою та достовірною для користувачів, таких як інвестори, кредитори, керівництво та інші зацікавлені сторони.

МСБО 41 передбачає більш розширене розкриття інформації, порівняно з національними стандартами.

Це включає опис характеру діяльності підприємства, пов'язаної з кожним видом біологічних активів, а також нефінансові показники, такі як обсяг виробництва сільськогосподарської продукції протягом звітного періоду.

Важливою складовою МСБО 41 є формування структурованої методології бухгалтерського обліку, що враховує галузеву специфіку сільського господарства.

Ця методологія повинна чітко визначати:

- Методи визначення об'єктів обліку.
- Правила оцінки біологічних активів.
- Способи розкриття інформації про ці активи у фінансовій звітності.

Перед застосуванням МСБО 41 рекомендується провести попередній аналіз та сформулювати облікову політику стосовно біологічних активів.

Це допоможе підприємству чітко визначити свої підходи до обліку та розкриття інформації, а також гарантувати відповідність МСБО 1 "Подання фінансової звітності".

МСБО 1 встановлює основні принципи ведення бухгалтерського обліку, яких слід дотримуватися при підготовці фінансової звітності.

До них належать:

- Метод нарахування: Доходи та витрати визнаються в тому періоді, до якого вони належать, незалежно від дати надходження або списання коштів.
- Безперервність діяльності: Припускається, що підприємство продовжуватиме свою діяльність у передбачуваному майбутньому.
- Суттєвість: Незначні або неістотні події та операції не розкриваються у фінансовій звітності.
- Взаємозалік: Однорідні активи та зобов'язання, які виникають з одних і тих же операцій, можуть бути залічені один проти одного.
- Послідовність у поданні: Фінансова звітність повинна складатися послідовно протягом звітних періодів, щоб забезпечити можливість порівняння.
- Порівнянність інформації: Дані фінансової звітності повинні бути представлені таким чином, щоб їх можна було порівняти з даними попередніх періодів та інших компаній.

Дотримання МСБО 41 та МСБО 1 гарантує, що фінансова звітність сільськогосподарських підприємств буде прозорою, достовірною та інформативною, що сприятиме кращому прийняттю рішень користувачами цієї інформації.

Процедури формування облікової політики регулюються Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку 8 «Облікова політика, зміни в облікових оцінках та помилки», відповідно до яких облікова політика організації визначається загальноприйнятими принципами та принципами, які використовуються організацією при їх формуванні та реалізації.

Облікова політика вважається ефективною, якщо вона сформульована внутрішніми документами, встановлює набір правил бухгалтерського обліку,

сумісних зі стратегією розвитку компанії, і допомагає максимально підвищити роль системи бухгалтерського обліку в рамках чинного законодавства.

Для формування облікової політики сільськогосподарського підприємства конче необхідно визначити, за яким методом буде обчислюватися собівартість запасів при їх надходженні на підприємство та спосіб вибуття. Тому сільськогосподарським підприємствам рекомендується використовувати спеціалізоване програмне забезпечення для автоматизації облікових процесів. Це спростить процес, допоможе запобігти обліковим помилкам і надасть точну інформацію для управління запасами. Також важливо підтримувати записи аналізу популяції шляхом створення та використання внутрішніх форм звітності, які відстежують переміщення популяції за видами. Крім того, важливо встановити мінімальний обсяг замовлення для різних типів запасів.

Ефективне управління запасами агробізнесу вимагає дотримання ряду процедур, які включають: визначення оперативних цілей для управління запасами, планування потреб у запасах, організацію складських операцій, встановлення зв'язків між працівниками, розвиток відносин із постачальниками та споживачами, впровадження систем логістики та моніторинг замовлень. і підтримує рівень корпоративних запасів.

Крім того, варто розглянути загальну систему нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку в Україні. Систему нормативно-правової бази можна розділити на кілька рівнів:

- Закони та відповідні нормативні документи, що регулюють основи господарської діяльності підприємства.
- Закон, що регулює порядок ведення обліку та звітності в Україні.
- Документи, що регламентують особливості бухгалтерського обліку та звітності (національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, плани бухгалтерського обліку тощо).
- Рекомендації щодо методів, розроблених для пояснення ведення обліку та звітності з урахуванням конкретних обставин окремих видів діяльності.
- Внутрішній документ щодо вимог організації бухгалтерського обліку,

затверджений власником підприємства на підставі нормативних документів, встановлених державними органами.

- Нормативний документ про етику та професійну спрямованість, розроблений професійною організацією для бухгалтерів та аудиторів.

Законодавчу базу складають численні документи, що регламентують облік виробничих запасів та їх відображення. Детальний огляд нормативно-правової бази обліку запасів наведено в додатку. А. Вищенаведені нормативні документи роз'яснюють основні принципи та методи регулювання, якими повинні керуватися підприємства при здійсненні діяльності, а саме:

Правильне ведення зведеного та аналітичного обліку за методом «подвійного запису» та правильність їх обліку під час надходження, внутрішнього руху та вибуття; міжнародні та інші стандарти Вимоги до фінансової звітності.

Основним завданням правового регулювання бухгалтерського обліку є уточнення єдиних вимог до ведення бухгалтерського обліку для кожного суб'єкта господарювання, що забезпечує достовірність і цілісність даних та задоволення інформаційних потреб користувачів.

Должанський А.М. та Саракун І.М. пропонують розглядати систему регулювання бухгалтерського обліку як модель, яка складається з п'яти рівнів:

- міжнародні правові норми;
- державні вихідні правові норми;
- положення (стандарти) бухгалтерського обліку;
- нормативно-правові документи міністерств та відомств;
- децентралізовані нормативні документи .

Завданням нормативно-правової бази є встановлення обов'язків та надання певних прав суб'єкту господарювання [22, с 243].

Важливо відзначити, що переваги нормативних документів з бухгалтерського обліку, розроблених В.А. Дері, А.М. Дольський. і я. Саракун, існує цілий ряд міжнародно-правових норм, які важливі для нашої держави при створенні законодавчого забезпечення будь-яких сфер бухгалтерського обліку [3, с 623].

Проте Добрунік Т.П у своїй характеристиці МСБО 41 «Сільське господарство» згадав конкретні питання щодо оцінки запасів за їхньою справедливою вартістю, ці питання включали: порушення принципу обережності; відсутність документального підтвердження та функціонування активного ринку. Автор вважає доцільним поділ біологічних активів на споживчі та біологічні активи, що спростить процес обліку та полегшить завдання оцінки вартості речі [9, с 214-216].

В. А. Кононенко, досліджуючи організацію бухгалтерського обліку запасів, запропонував, що найбільш точний спосіб обліку запасів полягає в максимальному збільшенні обсягу аналітичної роботи з управління запасами, а також удосконаленні автоматизації процесу [7, с. 1072].

Розглянувши наведену вище інформацію, можна зробити висновок, що запаси мають значний вплив на діяльність сільськогосподарських компаній. Вони сприяють створенню сільськогосподарської продукції та складають більшу частину загального обсягу оборотних активів, використаного компанією. Ефективне функціонування сільськогосподарських підприємств залежить від ефективного та ефективного використання ресурсів у процесі виробництва. Через швидкі економічні зміни, брак фінансових ресурсів, а також політичну нестабільність, зараз необхідно використовувати нові стратегії управління активами.

Незважаючи на різні підходи багатьох науковців до визначення поняття «запаси», підприємство в своїй діяльності має керуватися в першу чергу правовою базою, яка затверджена чинним законодавством. Предметом дослідження стали запаси сільськогосподарської діяльності відповідно до міжнародних нормативних документів – МСБО 2 «Запаси» та МСБО 41 «Сільське господарство». Важливо визнати, що сфера застосування МСБО 41 охоплює біологічні активи, пов'язані з сільськогосподарськими роботами під час збирання врожаю. Стандарт описує приклади біологічних ресурсів, отриманих після обробки врожаю. Після цього дотримується МСБО 2 «Запаси».

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ЗАПАСІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ В ТОВ «КЕРНЕЛ - ТРЕЙД»

2.1. Організаційно-технологічні особливості діяльності ТОВ «Кернел-Трейд»

Агросектор України – це один із ключових стовпів економіки країни, який робить значний внесок у ВВП, забезпечує продовольчу безпеку та є важливим джерелом валютних надходжень.

Україна володіє унікальними природними ресурсами, такими як родючі ґрунти, сприятливий клімат та вигідне географічне положення, що робить її одним із найбільших виробників та експортерів сільськогосподарської продукції у світі.

Головні галузі аграрного сектору включають вирощування рослин (зернові, олійні, овочі, фрукти), тваринництво (велика рогата худоба, свині, птиця) та переробку сільськогосподарської продукції (борошно, олія, м'ясо).

Незважаючи на вражаючі втрати в аграрному секторі економіки України, спричинені бойовими діями, які перейшли в повномасштабну війну з 24.02.2022 р., в цілому сільськогосподарська галузь продемонструвала високу адаптивність та стійкість до викликів воєнного стану. За аналітичними даними Міністерства аграрної політики України та Київської школи економіки в 2022 р. українські аграрії досягли наступних успіхів:

- обсяги виробництва за усіма видами сільськогосподарських культур перевищили потреби внутрішнього ринку більше ніж в 1,5 рази, за окремими видами продукції – в 3 рази;

- виробництво продукції тваринництва, а саме м'яса й м'ясопродуктів, повністю забезпечувало внутрішні потреби споживання, більш того вдалось збільшити експорт на 9% відносно 2021 р., обсяги виробництва в молочній, овочевій галузі та плодово-ягідних культур дозволили повністю уникнути дефіциту

даної продукції на внутрішньому ринку, а експорт молочної продукції (здебільшого сухого молока, масла та казеїну) збільшився на 39% [35, с.1].

Безперечно, Агрохолдинг є одним із найбільших гравців українського аграрного ринку. Їх роль важко недооцінити, адже агрохолдинги формують найбільшу частку ВВП країни, забезпечують робочі місця та впливають на ціни на продовольство. 40% експорту країни становить сільськогосподарські культури та сільськогосподарська продукція, вироблена фермерськими підприємствами.

Агрохолдинги в Україні є вертикально інтегрованими структурами в економічну систему країни. Ці підприємства складаються з двох організацій: материнської компанії та дочірньої компанії.

Як правило, материнська компанія відповідає за ведення зовнішньоекономічних зв'язків, особливо за закупівлю насіннєвого матеріалу, засобів захисту рослин, добрив і сільськогосподарської техніки. Дочірні підприємства безпосередньо займаються оперативним управлінням процесом на місці.

До найбільших агрохолдингів України по справедливості відносять такі корпорації, як Нібулон, Миронівський Хлібопродукт, УкрЛандФармінг, Кернел, Сварог Вест Груп, Астарта та інші, які відіграють на ринку вагомую роль. [33].

Kernel Group - українська група компаній агропромислового сектору, заснована в 1995 році, запустила перший елеватор і почала експорт сільськогосподарської продукції. «Кернел» - це найбільший у світі виробник і експортер соняшникової олії, а також провідний виробник і постачальник сільськогосподарської продукції з Чорноморського регіону на світові ринки. На частку компанії припадає приблизно 8% світового виробництва соняшникової олії. «Кернел» постачає продукцію більш ніж у 80 країн світу. Земельний банк «ядро» - 530 тис. га. Торгові марки компанії: «Щедрий Дар», «Стожар», «Чумак», «Olio», «Маринадо», «Blanc», «Kernel», «Premi».

Основним напрямком діяльності Kernel-Трейд є експорт широкого спектру сільгосппродукції, зокрема пшениці, кукурудзи, ячменю, соняшникової олії, шроту та макухи. Завдяки власній розгалуженій мережі елеваторів та транспортних

засобів, компанія гарантує ефективну, швидку та якісну доставку продукції до клієнтів у будь-якій точці світу.

Кернел-Трейд контролює близько 8% світового експорту цього продукту. Експортна мережа компанії охоплює понад 70 країн світу. Кернел-Трейд входить до престижного рейтингу Fortune Global 500. Компанія активно інвестує в розвиток нових технологій та розширення своєї діяльності.

Основна інформація про дану Компанію наведена в табл.2.1.

Таблиця 2.1 – Основна інформація про ТОВ «КЕРНЕЛ-ТРЕЙД»

Назва показника	Характеристика
Назва Компанії	КЕРНЕЛ-ТРЕЙД
Організаційно-правова форма	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
Код ЄДРПОУ	31454383
Дата реєстрації	12.06.2001 (22 роки 10 місяців)
Уповноважені особи	МІРОШНИЧЕНКО МИКОЛА ВОЛОДИМИРОВИЧ
Розмір статутного капіталу	17 077 991 831,82 грн
Місцезнаходження юридичної особи	Україна, 01001, місто Київ, ПРОВУЛОК ШЕВЧЕНКА ТАРАСА, будинок 3
Види діяльності	10.41 Виробництво олії та тваринних жирів; 16.21 Виробництво фанери, дерев'яних плит і панелей, шпону; 20.20 Виробництво пестицидів та іншої агрохімічної продукції; 46.21 Оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин; 46.23 Оптова торгівля живими тваринами; 46.31 Оптова торгівля фруктами й овочами; 46.33 Оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами; 77.31 Надання в оренду сільськогосподарських машин і устаткування; 78.30 Інша діяльність із забезпечення трудовими ресурсами; 46.75 Оптова торгівля хімічними продуктами; 52.29 Інша допоміжна діяльність у сфері транспорту; 46.71 Оптова торгівля твердим, рідким, газоподібним паливом і подібними продуктами; 35.23 Торгівля газом через місцеві (локальні) трубопроводи; 71.11 Діяльність у сфері архітектури; 71.12 Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах.

Джерело: складено актором самостійно за даними наданими підприємством

Як складова частина великої агропромислової групи, Кернел-Трейд дотримується міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та звітності. Це означає, що компанія використовує Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), затверджені Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку

(IASB), а також кращі практики корпоративного управління, щоб гарантувати, що її бізнес ведеться ефективно та прозоро.

Фінансові звіти Kernel-Трейд можна порівняти з фінансовими звітами інших компаній, які також дотримуються цих стандартів, завдяки використанню МСФЗ. Це підвищує довіру інвесторів та інших зацікавлених сторін, забезпечуючи прозорість і достовірність фінансових даних.

Для впровадження МСФЗ Kernel-Трейд має професійну бухгалтерську команду, сучасне програмне забезпечення, а саме BAS Бухгалтерія для обліку та ефективний внутрішній контроль. Крім того, кожного року фінансова звітність піддається зовнішньому аудиту незалежною аудиторською компанією.

Дотримання МСФЗ покращує порівнянність Kernel-Trade з іншими компаніями на міжнародному ринку, підвищуючи прозорість, довіру та доступ до капіталу. Це свідчить про відповідальне та професійне керівництво компанії, яка віддає перевагу якості та надійності фінансових звітів.

Враховуючи політичні та економічні умови на ринку, варто ознайомитися з аналізом фінансових показників компанії за останні 5 років. Детальний аналіз фінансових результатів ТОВ «Кернел-Трейд» наведено в додатку А.

Якщо більш детально проаналізувати фінансову звітність ТОВ «Кернел-Трейд», то можна побачити, що чистий збиток компанії за 2022 фінансовий рік на даний момент становить 41 мільйон доларів США, а прибуток – 513 мільйонів доларів. Доходи агрохолдингів впали на 5% до 5,33 мільярда доларів за період минулого року, при цьому Кернел-Трейд, одна з найбільших агропромислових компаній України, опублікувала дохід у 69 мільйонів доларів у третьому кварталі 2023 фінансового року. Чистий прибуток порівняно з чистим збитком у 103 мільйони доларів за той же період минулого року. Протягом звітного періоду доходи агрохолдингу впали на 51% до 825 мільйонів доларів США. Показник EBITDA за третій квартал 2023 року склав \$155 млн проти негативного – \$32 млн у 2022 році, при цьому чистий прибуток знизився на 67%, EBITDA на 44% і виручка на 33% порівняно з попереднім кварталом [Додаток А]. Агрохолдинг пояснює падіння зниженням обсягів і цін.

Компанія додала, що чиста зміна справедливої вартості біологічних активів призвела до збитків у розмірі 11 мільйонів доларів США в період з січня по березень 2023 року порівняно зі збитком у розмірі 74 мільйонів доларів США за той самий період роком раніше.

Кернел також визнав збитки на 20 мільйонів доларів у третьому кварталі 2023 фінансового року через знецінення запасів.

Також сільськогосподарський сектор зазнав збитків у розмірі 24 мільйонів доларів США протягом звітного періоду через зниження світових цін на зернові та олійні культури з січня по березень 2023 року.

У звіті зазначено, що станом на 31 березня цього року компанія успішно скоротила чистий борг до 833 мільйонів доларів США з 1,048 мільярда доларів США на початку року та 1,715 мільярда доларів США на кінець березня минулого року. У той же час запаси сільськогосподарської продукції відповідно зменшилися, досягнувши 497 мільйонів доларів США у 2023 році. Щоб краще зрозуміти ефективність діяльності підприємства, необхідно ознайомитися з фінансовою звітністю підприємства (Додаток А, В, Г) та проаналізувати основні фінансові показники (табл. 2.2).

Таблиця 2.2 – Показники фінансового стану ТОВ «Кернел-Трейд»

Показник	Фінансовий індикатор	2018	2019	2020	2021	2022	Оптимальне значення
Ліквідність	Поточна ліквідність	156,7%	150,1%	134,9%	115,5%	127,3%	> 100%
Платоспроможність	Коефіцієнт автономії	29,6%	30,2%	30,6%	24,1%	29,4%	>= 50%
Прибутковість	ROA - Рентабельність активів	-1,7%	1,0%	4,2%	-4,0%	9,8%	Якщо <0, означає збитки
Прибутковість	NPM - Чиста маржа	-1,2%	0,7%	2,4%	-2,0%	7,6%	Якщо <0, означає збитки
Ділова активність	Оборотність загальних активів	1,3	1,5	1,8	2,1	1,4	залежить від галузі

Джерело: складено на основі фінансової звітності ТОВ «Кернел-Трейд»

Для розрахунку вибрано основні показники ліквідності, платоспроможності, прибутковості та ділової активності за останні 5 років для відображення ефективності діяльності, та прослідкувати їх в динаміці.

Показник поточної ліквідності характеризує здатність підприємства погасити свою заборгованість за рахунок оборотних активів на строк до одного року. Таким чином можна побачити, чи має компанія ресурси, щоб виділити їх на погашення короткострокових потреб своїх кредиторів. У 2022 році показник поточної ліквідності становить 127,3%, що в межах норми.

Коефіцієнт автономії характеризує частку власного капіталу компанії в загальній сумі коштів, вкладених у її діяльність. Ефективність компанії за цим показником є нижчою, що означає більшу залежність від фінансування кредиторів. Рентабельність активів показує, скільки прибутку приносить кожна гривня активів компанії. Швидке зростання цього коефіцієнта свідчить про те, що компанія ефективно використовує свої активи для отримання прибутку.

Рентабельність чистого прибутку відображає частку чистого прибутку в загальному доході компанії. Чим вищий показник чистого прибутку, тим ефективніше компанія перетворює продажі на фактичний прибуток.

Загальна оборотність активів дозволяє виміряти продуктивність активів компанії, порівнюючи їх із сумою доходу. Оптимальне значення залежить від галузі. Дані свідчать, що у 2022 році на одну гривню ліквідного засобу було продано продукції на 1,4 гривні, а у 2021 році – 2,1 гривні. Основним фактором зниження цього показника може бути зростання дебіторської заборгованості.

Аналіз запасів ТОВ «Кернел-Трейд» дозволяє зрозуміти динаміку залишку запасів з 2018 по 2022 роки (табл. 2.3).

Таблиця 2.3 - Аналіз запасів ТОВ «Кернел-Трейд» за 2018-2022 рр.

Найменування	2018	2019	2020	2021	2022
Оборотні активи, тис. грн	32 200 000	34 400 000	35 649 408	37 511 475	47 080 471
Запаси, тис. грн	11 300 000	15 600 000	14 763 821	22 273 369	12 444 402
Частка від оборотних активів	35%	45%	41%	59%	26%
Абсолютне відхилення, тис. грн	1 200 000	4 300 000	836 179	7 509 548	9 828 967
Відносне відхилення, %	12%	38%	-5%	51%	-44%

Джерело: складено на основі фінансової звітності Компанії

Як можна побачити, запаси складають значну частку загальних оборотних активів компанії - в середньому 41%. Проте обсяги за останні роки значно коливаються. До 2021 року Компанія стабільно нарощувала к-сть запасів на балансі, і у 2021 році балансова вартість склала 22,2 млрд грн. Проте, у 2022 році обсяги запасів скоротились практично у 2 рази. Причинами даного скорочення є:

- Війна в країні. Військові дії, призвели до руйнувань та порушень ланцюгів постачання, що ускладнило логістику та експорт сільськогосподарської продукції. Як наслідок, агрокомпанії реалізували запаси, щоб уникнути можливих втрат.
- Ріст цін. Різке зростання цін на сільгосппродукцію, спонукало компанії до продажу запасів для отримання прибутку та поповнення оборотних коштів.
- Невизначеність майбутнього. Військові дії, що створили невизначеність щодо майбутнього врожаю та експортних можливостей, що змусило компанії бути більш обережними з накопиченням запасів.
- Зміни в попиті. Воєнні події та зміни торговельних маршрутів призвели до змін у структурі попиту на сільгосппродукцію. Агрокомпанії адаптували свою стратегію щодо запасів, враховуючи нові умови ринку.

У своїй діяльності агрохолдинг використовує модель, яка представлена на рисунку 2.1

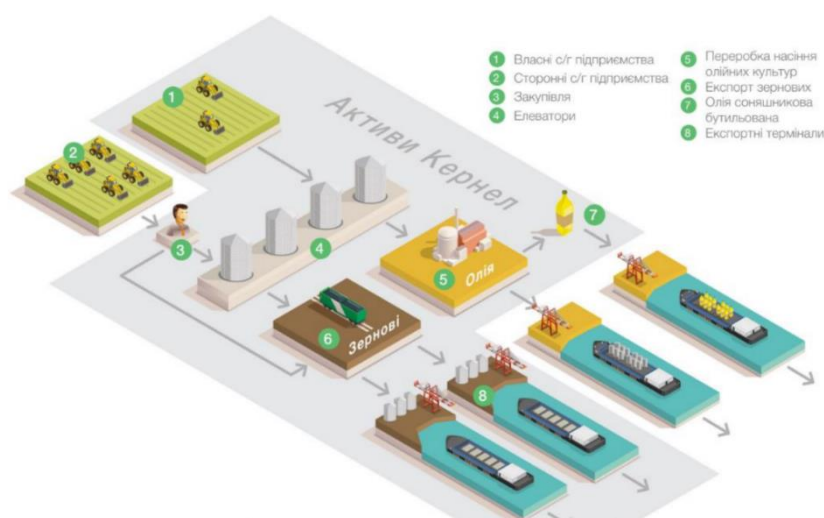

Рисунок 2.1 - Бізнес-модель діяльності ТОВ «Кернел-Трейд»

Джерело: рисунок взято з фінансової звітності Kernel [34]

В Україні ТОВ «Кернел-Трейд» обробляє близько 560 тис. га чорноземів. Стратегічними культурами є кукурудза, пшениця, соняшник і соя. У виробництві компанія використовує різноманітні інноваційні рішення, включаючи системи відбору проб ґрунту GPS, агрохімічний аналіз ґрунту, моніторинг погоди, використання дронів та квадрокоптерів, супутниковий моніторинг стану полів, сільськогосподарську диспетчерську роботу, картування врожайності тощо. Система точного землеробства є першою в світі комплексною інформаційною системою #DigitalAgriBusiness для підтримки розвитку штучного інтелекту та є основою для оволодіння великими даними.

Кернел має найбільшу та найефективнішу мережу закупівель зерна та олійних культур у регіоні. На основі стратегічних партнерів співпрацює з 5555 підприємствами з виробництва сільськогосподарської продукції. Компанія пропонує унікальні комплексні рішення, які відповідають потребам кожного партнера.

Елеваторна мережа компанії забезпечує своєчасну логістику врожаю та закуплених товарів, зібраних Агробізнес Кернел, та надає якісні послуги зі зберігання зерна різним партнерам – агровиробникам. Компанія інвестує в елеваторну інфраструктуру. Для агробізнесу та фермерів, які стикаються з нестачею складських потужностей, з'явилися нові високотехнологічні компанії з потужними можливостями та швидким оборотом.

Найсучасніші заводи здатні переробляти багато видів олійних культур. Високотехнологічне обладнання в поєднанні з європейськими стандартами управління якістю, охороною праці та екологією гарантують виробництво відповідно до передового світового досвіду. Загалом щорічно переробляється 3,5 млн тонн насіння соняшнику.

Кернел є найбільшим виробником та експортером соняшникової олії в Україні та світі. Компанія пропонує високоякісну продукцію в більш ніж 60 країнах.

Кернел є надійним посередником між тисячами виробників зерна в Чорноморському регіоні та світовими ринками. Річний експорт кукурудзи, пшениці, сої, ріпаку та ячменю перевищує 5 млн тонн, з яких близько 80%

продається на Близький Схід, Північну Африку та країни ЄС, а решта – у Східну Азію та Південну Африку. Кернел контролює всю логістику зерна за допомогою власної мережі елеваторів і двох глибоководних портових терміналів на узбережжі Чорного моря. Його частка в українському експорті зернових складає приблизно 9% [34, с.7-8].

Ця бізнес-модель пропонує компанії широкий спектр можливостей для ефективного продовження діяльності. Зокрема, щодо активів, особливо сільськогосподарських запасів, вони суворо контролюються та використовуються у виробничих цілях максимально ефективно. Контрольована логістика та власна мережа елеваторів і портових терміналів дозволяють компанії забезпечити надійне та швидке транспортування продовольчих культур на міжнародні ринки. Це не тільки підтримує високу якість продукту, але й максимізує використання часу та ресурсів для експорту.

Що стосується контролю за запасами врожаю, компанія налагодила ефективні процеси, які не тільки контролюють кількість і якість продукції, але й оптимізують використання виробничих одиниць. Це дозволяє підтримувати стабільну виробничу діяльність і забезпечувати високу продуктивність.

Отже, завдяки цій бізнес-моделі компанія не лише успішно продовжує свою діяльність на міжнародному ринку, але і ефективно використовує свої активи, зокрема запаси сільськогосподарських культур, для досягнення високих виробничих показників.

2.2. Облікова політика ТОВ «Кернел-Трейд» щодо запасів сільськогосподарського призначення

Ефективний розвиток та зростання виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств неможливі без якісно нової системи управління товарно-матеріальними цінностями (ТМЦ). Важливу роль в цій системі відіграє система аналітичного обліку та внутрішньогосподарського контролю. Саме тому правильне формулювання та опис облікової політики на підприємстві є ключовим фактором успішного управління ТМЦ сільськогосподарського призначення.

Запаси сільськогосподарського призначення - це матеріальні ресурси, що використовуються в сільськогосподарському виробництві.

До них належать:

1. Сільськогосподарські культури (зернові, технічні, овочеві, плодові тощо) на різних стадіях збирання та обробки.
2. Насіння, корми, добрива, засоби захисту рослин та інші матеріали, які використовуються для вирощування сільськогосподарських культур
3. Інші матеріальні цінності, пов'язані з сільськогосподарською діяльністю.

Дані ТМЦ є важливою частиною активів сільськогосподарських підприємств і відіграють ключову роль у забезпеченні безперебійного ходу виробничого процесу.

А головне призначення облікової політики — встановити найвигідніші для конкретного підприємства методи обліку та на їх підставі скласти фінансову звітність, що відповідає встановленим якісним характеристикам. Отже, формуючи облікову політику, підприємство має обирати принципи, методи і процедури обліку так, щоб достовірно відобразити фінансовий стан і результати своєї діяльності та забезпечити зіставність фінансових звітів [36, с.2].

Тому розглянемо облікову політику ТОВ «Кернел-Трейд».

Облік запасів регламентується МСБО 2 «Запаси». Запаси - це активи, які:

- утримуються для продажу у звичайному ході бізнесу;
- перебувають у процесі виробництва для такого продажу або
- існують у формі основних чи допоміжних матеріалів для споживання у виробничому процесі або при наданні послуг [Додаток Б].

Запаси визнаються активом, якщо існує ймовірність того, що Підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з їх використанням, та їх вартість може бути достовірно визначена [Додаток Б].

Запаси, які у майбутньому не згенерують грошові потоки та не входять до звичайного операційного циклу (малоцінні швидкозношувані предмети, паливо, лабораторне обладнання та інструменти, канцелярські приналежності, рекламні товари, не призначені для перепродажу, рекламні та маркетингові матеріали, спецодяг, інші матеріали або запаси, не споживані у виробничому процесі тощо) не оприбутковуються, а відразу відображаються у складі витрат звітного періоду, з наступною організацією їх оперативного кількісного обліку протягом строку їх фактичного використання за місцями експлуатації та матеріально-відповідальними особами. Для аналітичного позабалансового обліку запасів та інших окремих видів використовуються ресурси програми «BAS Бухгалтерія» [Додаток Б].

Первісну вартість запасів, придбаних за плату визначати по їх собівартості, що складається з:

- суми, сплаченої постачальнику за договором (за вирахуванням непрямих податків);
- ввізного мита;
- непрямих податків, пов'язаних із придбанням та не відшкодованих підприємству; транспортно-заготівельних витрат, тобто затрат на оплату вантажно-розвантажувальних робіт і транспортування запасів усіма видами транспорту до місця їх зберігання
- інших витрати, пов'язані із придбанням запасів і доведенням їх до стану, у якому вони придатні для використання (наприклад, прямі витрати на оплату праці, прямі матеріальні витрати, прямі витрати на поліпшення якісних характеристик запасів) [Додаток Б].

Запаси відображаються за нижчою собівартістю або чистою вартістю реалізації. Собівартість включає прямі витрати на матеріали та, де це застосовано, прямі витрати на оплату праці та ті накладні витрати, які були понесені під час доведення запасів до їх поточного розташування та стану. Вартість розраховується за методом FIFO. Чиста вартість реалізації – це оціночна ціна продажу в ході звичайної діяльності за вирахуванням оціночних витрат на завершення та оціночних витрат, необхідних для здійснення продажу.

Група Компаній Кернел, в тому числі і ТОВ «Кернел-Трейд», класифікує посіви на полях і худобу як біологічні активи.

Біологічні активи оцінюються за справедливою вартістю за вирахуванням очікуваних витрат на продаж як під час первісного визнання, так і на звітну дату, при цьому будь-які отримані прибутки чи збитки визнаються у консолідованому звіті про фінансові результати. Собівартість продажів включає всі витрати, необхідні для продажу активу, включаючи витрати, необхідні для виведення активу на ринок[14].

Сільськогосподарська продукція, зібрана з біологічних активів, оцінюється за справедливою вартістю за вирахуванням оціночної вартості продажу на момент збору врожаю. Прибутки або збитки, що виникають від первісного визнання сільськогосподарської продукції на основі її справедливої вартості мінус витрати на продаж, включаються до поточних прибутків та збитків. Компанія відображає прибутки/(збитки) від переоцінки сільськогосподарської продукції, проданої протягом року, у чистій зміні справедливої вартості біологічних активів та сільськогосподарської продукції.

Біологічні активи, які не мають котируваної ринкової ціни, оцінюються з використанням поточної вартості очікуваних чистих грошових потоків від продажу активу, дисконтованих за поточними ринковими процентними ставками. Метою розрахунку поточної вартості очікуваних чистих грошових потоків є визначення справедливої вартості біологічного активу в його поточному місці розташування та стані [14].

Витрати на підготовку поля перед посадкою обліковуються в запасах як незавершене виробництво. Після посадки витрати на підготовку землі визнаються як біологічні активи, що утримуються за справедливою вартістю мінус витрати на продаж.

Також обліковою політикою визначено перелік первинних документів щодо руху запасів на підприємстві. Приклади наведені нижче у табл. 2.4

Таблиця 2.4 - Приклади первинних документів, які використовуються в ТОВ «Кернел-Трейд» для обліку запасів

Кодування форм Компанії	Назва форми
М-7	Акт про приймання матеріалів
М-18	Довідка про відхилення фактичного залишку матеріалів від встановлених норм запасу
М-21	Інвентаризаційний опис
ВЗСГ-3	Акт про використання матеріальних, органічних і бактеріальних добрив та засобів хімічного захисту рослин
ВЗСГ-4	Акт витрати насіння і посадкового матеріалу
ВЗСГ-7	Товарна накладна
ВЗСГ-10	Книга складського обліку

Джерело: складено автором на основі аналітичних даних підприємства

Для зручності підвантажування у базу обліку документів ТОВ «Кернел-Трейд» використовує кодування первинних документів, до прикладу Акт про приймання матеріалів називається М-7, інвентаризаційний опис М-21 і т.д.

Акт про приймання матеріалів є документом, який фіксує факт отримання матеріальних цінностей від постачальника. Він містить ряд обов'язкових реквізитів, таких як назва та номер документа, дата складання, назва та адреса постачальника і покупця, номер договору поставки, перелік отриманих матеріальних цінностей, їх кількість, одиницю виміру, ціну за одиницю, загальну суму, ПДВ, а також підписи уповноважених осіб та печатки (за наявності).

Важливо, що акт повинен бути складений в день фактичного прийняття матеріальних цінностей і може бути виконаний у електронній формі, але потребує роздрукування та підпису відповідальних осіб.

Довідка - це первинний обліковий документ, який використовується в Україні для фіксування відхилення фактичного залишку матеріалів від встановлених норм запасу.

У Довідці можуть бути відображені такі причини відхилення фактичного залишку матеріалів від встановлених норм запасу:

- Природні втрати: втрати при зберіганні, транспортуванні, переробці матеріалів, обумовлені природними властивостями цих матеріалів.
- Ненормовані втрати: втрати, які виникли внаслідок порушення правил зберігання, транспортування, експлуатації матеріалів.
- Втрати внаслідок надзвичайних ситуацій: стихійні лиха, пожежі, крадіжки, інші надзвичайні події.
- Інші причини: переоцінка матеріалів, помилки в обліку тощо.

Інвентаризаційний опис - це важливий документ при проведенні інвентаризації на підприємстві, він фіксує фактичну кількість матеріальних цінностей (запасів) на підприємстві. Він важливий для контролю, обліку та управління запасами сільськогосподарського призначення. Проведення інвентаризації допомагає перевірити, чи відповідає фактичний обсяг запасів обліковим даним, що зазначений у бухгалтерському обліку. Це важливо для виявлення можливих втрат, крадіжок або застарілих матеріалів, а також для коригування бухгалтерського обліку та балансу підприємства. Акт інвентаризації також служить для аудиту та перевірки правильності обліку запасів, а також являється частиною системи внутрішнього контролю, що забезпечує точність та достовірність фінансової звітності.

Акт про використання матеріальних, органічних і бактеріальних добрив та засобів хімічного захисту рослин - це документ, який зафіксує інформацію про внесення добрив та засобів захисту рослин на певні площі сільськогосподарських культур. У ньому вказується види та кількість внесених добрив та засобів захисту, способи та строки їх внесення, норми внесення, витрати на 1 гектар, а також ефективність застосування.

Цей акт є важливим для обліку витрат добрив та засобів захисту рослин, контролю за їх раціональним використанням, аналізу ефективності застосування та підготовки звітності. Він складається після внесення добрив та засобів захисту на кожне поле окремо по кожній культурі, що дозволяє детально відстежувати процес внесення та його результативність.

Акт витрати насіння і посадкового матеріалу використовується для запису витрат на насіння та посадковий матеріал під час посіву або посадки різних сільськогосподарських культур. В акті вказуються різновиди насіння та посадкового матеріалу, а також площа, на якій вони були посаджені або посіяні. В акті також вказуються норми висіву або посадки на один гектар, витрати на насіння та посадковий матеріал на один гектар і якість використаного матеріалу.

Цей акт має вирішальне значення для обліку витрат насіння та посадкового матеріалу, аналізу ефективності використання та підготовки звітності. Він створюється після сівби або посадки кожної культури і містить всю інформацію про посадковий матеріал і насіння, які були використані.

Товарна накладна - це документ, який фіксує деталі переміщення товарів або від постачальника до покупця. Вона містить інформацію про товари, їх кількість, ціну, а також дані про обидві сторони угоди. Цей документ використовується для бухгалтерського обліку, виявлення недоліків або нестачі товарів, а також як доказ угоди між сторонами. Товарна накладна забезпечує контроль якості та кількості товарів і допомагає вирішити можливі спори між продавцем і покупцем.

Книга складського обліку - це важливий інструмент для систематичного фіксування руху матеріальних цінностей та сільськогосподарської продукції на складі підприємства. Вона призначена для точного обліку надходження та вибуття матеріальних цінностей, контролю за їх наявністю та збереженням, а також для аналізу руху і складу запасів сільськогосподарського призначення.

Цей документ має бути заповнений чітко та розбірливо, без помилок та виправлень, і підтверджений первинними обліковими документами. Ведення книги складського обліку допомагає забезпечити прозорий облік руху матеріальних

цінностей, контроль за наявністю та збереженням запасів, а також спрощує проведення інвентаризації.

Отже, правильне оформлення документів на підприємстві є запорукою ефективної роботи компанії та взаємодії зі стейкхолдерами. Це важливий етап, який включає не тільки технічну правильність заповнених документів, а й їх відповідність законодавству, внутрішнім процедурам і стандартам компанії.

Також згідно пункту 5.5.9 Наказу про облікову політику підприємства, а наявності ознак того, що ціна продажу запасів (товари, готова продукція, упаковка, сировина) буде нижче їх балансової вартості, Підприємство формує резерв уцінки на застарілі запаси. Цей резерв на застарілі запаси відображається у Звіті про фінансовий стан як вирахування із вартості запасів, а в регістрах бухгалтерського обліку – сума відображається на окремому субрахунку (по виду запасів) (3861/3862/3863/3864/3865 «Резерв на застарілі запаси») (Додаток Б).

Визнання або можливе поступове створення резерву на малорухомі запаси, термін придатності яких іще не закінчився, та/або які все ще продаються або використовуються, але лише в невеликих кількостях, залишається на розсудливий вибір керівництва, але наполегливо рекомендується, щоб уникнути раптових несподіванок (Додаток Б).

Відповідно до п. 33 МСБО 2 резерв уцінки запасів створюється у сумі перевищення балансової вартості запасів над їх очікуваною вартістю реалізації на дату балансу, з урахуванням попередньо створеного резерву. Резерви створюються окремо для сировини, упаковки, покупних товарів та готової продукції за результатами здійснення процедури перевірки відповідності їх балансової вартості очікуваній вартості реалізації [13].

Процес та механізм нарахування резерву знецінення запасів наступний:

- для запасів, які не «рухалися» (тобто використовувалися для виробництва - у випадку сировини, були продані - у випадку готової продукції) більше 6 місяців (якщо це не обумовлено типовою сезонністю продажів (наприклад, заморожені фрукти), і в цьому випадку період може бути збільшений до 1 року) – створюється резерв у розмірі який є економічно обґрунтованим для відображення

рівня знецінення запасів. Рішення щодо розміру резерву приймається окремо керівником департаменту фінансового.

- для запасів, у яких спливає термін придатності (до закінчення строку придатності – 1 місяць – в резерв знецінення включається 100% вартості продукту; 2-3 місяці до закінчення строку – інвентаризаційна комісія приймає рішення щодо відсотка вартості, який підлягає включенню до складу витрат – от 50% до 80%).

У разі наявності впевненості у реалізації або використання визначених запасів резерви не створюється.

Отже, облікова політика щодо запасів сільськогосподарської діяльності є важливим документом, який відіграє ключову роль в забезпеченні ефективного та прозорого обліку цих активів. Облікова політика щодо запасів сільськогосподарської діяльності має бути чітко та зрозуміло викладена в наказі про облікову політику. Цей документ повинен бути доступний всім зацікавленим сторонам, включаючи керівництво підприємства, бухгалтерів, аудиторів, інвесторів та кредиторів. А також облікова політика повинна регулярно переглядатися та оновлюватися з урахуванням змін в законодавстві, діяльності підприємства та інших факторів.

Облікова політика ТОВ «Кернел-Трейд» відповідає концептуальній основі, яка заснована на Міжнародних стандартах фінансової звітності (МСФЗ). Це означає, що вона розроблена з урахуванням вимог та принципів, закладених у МСФЗ, що робить її належною та відповідною міжнародним стандартам обліку.

Основні принципи МСФЗ, такі як сутність та підзвітність, чіткість та об'єктивність інформації, відображені в обліковій політиці. Ця політика створена таким чином, щоб забезпечити прозорість, достовірність та порівнянність фінансової звітності компанії.

Облікова політика Компанії включає в себе правила та процедури обліку, які дозволяють однозначно визначати способи відображення операцій у фінансовій звітності. Вона також враховує специфіку діяльності компанії та особливості її фінансових операцій, щоб забезпечити адекватне відображення їх у фінансовій звітності.

2.3. Фінансовий облік запасів сільськогосподарської діяльності та узагальнення інформації у звітності ТОВ «Кернел-Трейд»

Організація фінансового обліку сільськогосподарського підприємства – це процес створення та впровадження систем обліку та контролю фінансової діяльності сільськогосподарського підприємства. Процес включає низку кроків і заходів для забезпечення ефективного ведення обліку, аналізу фінансових даних і дотримання законодавства.

Тому розглянемо специфіку обліку запасів сільськогосподарської діяльності ТОВ «Кернел-Трейд».

Для відображення більш детальної інформації про запаси, у Компанії наявний аналітичний облік.

Аналітичний облік товарно-матеріальних цінностей - це детальний облік руху та наявності матеріальних цінностей з урахуванням різних параметрів, таких як група, вид, сорт, місце зберігання та відповідальна особа.

Цей вид обліку включається в систему обліку запасів підприємства для контролю за їх наявністю та збереженням. Він також надає можливість отримати детальну інформацію про рух запасів у часі, що корисно під час проведення інвентаризації.

Крім того, аналітичний облік дозволяє аналізувати ефективність використання запасів, розраховувати собівартість продукції та складати звітні документи про запаси.

Отож розглянемо аналітичний облік у Компанії ТОВ «Кернел-Трейд» у табл. 2.5.

Таблиця 2.5 – Аналітичний облік запасів ТОВ «Кернел-Трейд»

Рахунки, на яких обліковуються запаси	Аналітика
201 "Сировина та матеріали"	Вид і група сировини, номенклатура, к-сть, місце зберігання та особа, відповідальна за матеріал.
203 "Паливо"	Вид палива, к-сть, а також у розрізі місця, де буде використовуватись дане паливо
204 "Тара й тарні матеріали"	Вид тари і тарних матеріалів, к-сть, місце зберігання та матеріально-відповідальна особа

Продовження таблиці 2.5

1	2
205 "Будівельні матеріали"	Вид і група будівельних матеріалів, к-сть, місце зберігання
206 "Матеріали, передані в переробку"	В розрізі, який забезпечує отримання даних про підприємство - переробника та контроль за операціями з переробки, за відповідними витратами.
207 "Запасні частини"	За місцями зберігання й однорідними групами.
208 "Матеріали сільськогосподарського призначення"	Групи та види матеріалів сільськогосподарського призначення за їх номенклатурою, к-сть
209 "Інші матеріали"	Вид і група інших матеріалів, к-сть, місце зберігання та особа, відповідальна за матеріал.
22 "Малоцінні та швидкозношувані предмети"	Вид і група МШП, к-сть, місце зберігання, матеріально-відповідальна особа
231 "Виробництво"	Види виробництв, статті витрат, види або групи продукції, що виробляється.
27 "Продукція сільськогосподарського виробництва"	Вид продукції, к-сть
281 "Товари на складі"	Вид товару, номенклатура, місце зберігання, к-сть

Джерело: побудовано автором за інформацією Компанії, а також інформаційних джерел [33]

Аналітичний облік запасів на сільськогосподарському підприємстві є важливою складовою фінансового та виробничого управління. Даний процес полягає в систематичному зборі, аналізі та використанні інформації про рух та наявність матеріальних ресурсів, таких як насіння, добрива, пестициди тощо. Глибоке розглядання цих даних дозволяє керівництву підприємства приймати обґрунтовані рішення з планування виробництва, оптимізації витрат, контролю за ресурсами та аналізу ефективності діяльності. Важливість аналітичного обліку полягає в забезпеченні ефективного управління ресурсами, контролі за витратами, оптимізації виробничих процесів та максимізації прибутковості підприємства в аграрному секторі.

Так як основну частку запасів сільськогосподарських Компаній займають зернові, так як це основна посівна культура в Україні. Тому доцільно розглянути на прикладі типові проведення з обліку витрат, пов'язаних з біологічними перетвореннями поточних біологічних активів рослинництва на підприємстві ТОВ «Кернел-Трейд».

Взагалі Компанія класифікує посіви на полях і худобу як біологічні активи.

Біологічні активи оцінюються за справедливою вартістю за вирахуванням очікуваних витрат на продаж як під час первісного визнання, так і на звітну дату, при цьому будь-які отримані прибутки чи збитки визнаються у консолідованому звіті про фінансові результати. Витрати на продаж включають усі витрати, необхідні для продажу активу, включаючи витрати, необхідні для виведення активу на ринок.

Сільськогосподарська продукція, зібрана з біологічних активів, оцінюється за справедливою вартістю за вирахуванням оціночної вартості продажу на момент збору врожаю. Прибутки або збитки, що виникають від первісного визнання сільськогосподарської продукції за її справедливою вартістю мінус витрати на продаж, включаються до звіту про прибутки/збитки. Компанія відображає прибутки/(збитки) від переоцінки сільськогосподарської продукції, проданої протягом року, у чистій зміні справедливої вартості біологічних активів та сільськогосподарської продукції. Результати від первісного визнання сільськогосподарської продукції відображаються на рахунках 71 «Інший операційний дохід» (дохід) і 94 «Інші витрати операційної діяльності» (витрати) в кореспонденції з рахунком 23 (на суму різниці між дебетом і кредитом рахунку 23).

Біологічні активи, які не мають котируваної ринкової ціни, оцінюються з використанням поточної вартості очікуваних чистих грошових потоків від продажу активу, дисконтованих за поточними ринковими процентними ставками. Метою розрахунку поточної вартості очікуваних чистих грошових потоків є визначення справедливої вартості біологічного активу в його поточному місці розташування та стані.

Витрати на підготовку поля перед посадкою обліковуються в запасах як незавершене виробництво. Після посадки витрати на підготовку землі визнаються як біологічні активи, що утримуються за справедливою вартістю мінус витрати на продаж.

Вирощене зерно незалежно від їх подальшого використання (для продажу чи для власного виробництва), зараховується на дебет рахунку 27 «Продукція

сільськогосподарського виробництва» у складі активів підприємства. Тому розглянемо ситуацію вирощування озимої пшениці на досліджуваному підприємстві.

З урахуванням незавершеного виробництва вартість посіву та збирання врожаю за 2023 рік склала 3 700 тис. грн. Після дозрівання на збір урожаю понесені витрати становили 200 тис. грн (оплата праці – 100 тис. грн, ЄСВ – 22 тис. грн, витрати на паливо – 50 тис. грн, інші витрати на послуги – 28 тис. грн). В липні 2023 було зібрано 10 тис. ц зерна та 8500 ц соломи. Справедлива вартість зерна з урахуванням витрат на продаж склала 5000 за тонну, а соломи – 10 грн за центнер.

Також у серпні Компанія продала 5800 ц зерна за ціною 7 800 грн за тонну (у т.ч. ПДВ).

Залишки та рух зерна відображено в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – Залишки та рух зерна озимої пшениці

Рахунок	Номенклатура	Сальдо на початок		Оборот Дт		Оборот Кт		Сальдо на кінець	
		Сума	К-сть, ц	Сума	К-сть, ц	Сума	К-сть, ц	Сума	К-сть, ц
27	Зерно озимої пшениці	0	0	5 000 000	10 000	2 900 000	5 800	476 000	4 200
27	Солома	100	10	85 000	8 500	0	0	85 100	8 510

Джерело: складено автором на основі аналізу досліджуваного підприємства

Відображення даної ситуації на рахунках обліку відображено нижче у табл.

2.6

Таблиця 2.6 – Облік зернових культур на підприємстві ТОВ «Кернел-Трейд»

Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
	Дт	Кт	
1	2	3	4
1. Визнано витрати на посів та збирання озимої пшениці	231	20, 66, 65 і т.д	3 700 000,00
2. Відображено первісну вартість поточного біологічного активу - посів на полях	211	231	3 700 000,00
3. Оприбутковано сільськогосподарську продукцію від зібраного урожаю за справедливою вартістю			
зерно (10 000 ц* 500 грн)	27	211	5 000 000,00
солома (8 500 ц* 10 грн)	27	211	85 000,00

Продовження таблиці 2.6

1	2	3	4
4. Відображено витрати на збирання озимої пшениці			
оплата праці	231	661	100 000,00
ЄСВ	231	651	22 000,00
витрати на паливо	231	203	50 000,00
інші витрати на послуги	231	631	28 000,00
5. Відображено збільшення первісної вартості БА (посіви на полях) на суму витрат, які були понесені під час збирання урожаю	211	231	200 000,00
6. Реалізовано зерно озимої пшениці покупцю 5800 ц * 780 грн	361	701	4 524 000,00
7. Відображено податкові зобов'язання з ПДВ в складі реалізованої готової продукції	701	641/ПДВ	754 000,00
8. Відображено собівартість реалізованої сільськогосподарської продукції (5800 ц * 500 грн)	901	27	2 900 000,00
9. Отримано на поточний рахунок в банку оплату від покупця за реалізовану готову продукцію	311	361	4 524 000,00
10. Відображено коригування, а саме червоним сторно, загальної вартості ПБА на різницю між сумою справедливої вартості одержаної основної продукції та первісною вартістю вирощування озимої пшениці. (3 700 000 грн + 200 000 грн -85 000 грн -5 000 000 грн)	27	211	-1 185 000,00
11. Відображено дохід від первісного визнання сільськогосподарської продукції (2 100 000 грн + 2 900 000г грн - 5 000 000 грн + 1 185 000 грн)	27	710	1 185 000,00
12. Списано на фінансові результати дохід від реалізації ГП	701	791	3 770 000,00
13. Списано на фінансові результати інший операційний дохід	710	791	1 185 000,00
14. Списано на фінансові результати собівартість реалізованої готової продукції	791	901	2 900 000,00

Джерело: складено автором на основі аналізу досліджуваного підприємства

Тобто як бачимо з ситуації, необхідно відображати коригування загальної вартості ПБА на різницю між сумою справедливої вартості одержаної основної продукції та первісною вартістю вирощування сільськогосподарської продукції.

Якщо маємо справедлива вартість перевищує первісну, то будемо відображати витрати, а саме потрібно списувати на рахунок 947 «Нестачі і втрати від псування цінностей». Якщо навпаки в результаті перерахунку бачимо, що первісна вартість перевищує справедливу, то тоді потрібно суму різниці списати на дохід, а для цього можна використати рахунок 710 «Дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю».

Якщо це не відображено в опублікованій фінансовій звітності, компанія повинна пояснити:

- характер діяльності, пов'язаної з кожною групою біологічних активів;
- якісні або очікувані показники кожної групи біологічних активів на кінець діяльності підприємства та обсяг сільськогосподарського виробництва поточного періоду.

ТОВ «Кернел-Трейд» розкриває такі дані:

1) загальні поточні прибутки та збитки, що виникають внаслідок первісного визнання біологічних активів та сільськогосподарської продукції або внаслідок зміни справедливої вартості;

2) наявність і балансова вартість біологічних активів з обмеженою власністю, а також балансова вартість біологічних активів, що використовуються як боргове забезпечення;

3) розмір зобов'язань щодо розробки або придбання біологічних активів;

4) стратегії управління фінансовими ризиками, пов'язаними з сільськогосподарською діяльністю;

5) причини зміни балансової вартості активів протягом звітного періоду (збільшення внаслідок поглинання та злиття бізнесу; зменшення внаслідок продажу).

Сільськогосподарська діяльність чутлива до природних ризиків (наприклад, посуха, мороз). Якщо відбуваються події, які призводять до значних змін у статтях

доходів або витрат, характер і суму цих змін слід розкривати відповідно до МСБО 1 «Подання фінансової звітності».

Якщо компанія не може достовірно оцінити справедливую вартість своїх біологічних активів, вона повинна розкрити таку інформацію:

- опис біологічних активів;
- пояснення щодо неможливості достовірно оцінити справедливую вартість;
- якщо можливо, діапазон попередніх оцінок, у межах якого найвірогідніше буде перебувати справедлива вартість тощо;

Отже, облік сільськогосподарської діяльності є дуже специфічним і для правильного відображення у фінансовій звітності необхідно враховувати певні характеристики. Суб'єкти повинні згрупувати кожну групу та надати описовий або кількісний опис.

Варто також надати кількісну інформацію щодо наступних підгруп:

- споживчі – біологічні активи, придбані у вигляді сільськогосподарської продукції або збережені для продажу;
- зрілі – біологічні активи, які можна зібрати як урожай (споживані біологічні активи) або незрілі біологічні активи. Важливо зазначити, що дорослі плодові дерева та кущі більше не класифікуються як біологічні активи, а обліковуються відповідно до МСБО 16 як основні засоби.

ТОВ «Кернел-Трейд» оприлюднює фінансову звітність за Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ), а також дотримується нормативних вимог організації бухгалтерського обліку та звітності в Україні.

Так як Компанія є великим підприємством за критеріями визнання, то фінансова звітність оприлюднюється разом із аудиторським висновком.

Повний комплект фінансової звітності ТОВ «Кернел-Трейд» згідно з МСБО 1 включає:

- а) звіт про фінансовий стан на кінець періоду;
- б) звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід за період;
- в) звіт про зміни у власному капіталі за період;
- г) звіт про рух грошових коштів за період;

г) примітки, що містять виклад суттєвих облікових політик та інші пояснення[16].

У табл. 2.7 наведено форми фінансової звітності та згадку у них про запаси

Таблиця 2.7 – Розкриття інформації про запаси у фінансовій звітності ТОВ «Кернел-Трейд»

Форма	Назва рядка	Розкриття інформації
1	2	3
Звіт про фінансовий стан на кінець періоду	Inventory (Запаси)	Розкривається балансова вартість запасів Компанії станом на звітну дату
Звіт про фінансовий стан на кінець періоду	Biological assets (Біологічні активи)	Розкривається балансова вартість біологічних активів Компанії станом на звітну дату
Звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід за період	Revenue (Дохід від реалізації)	Розкривається дохід від реалізації готової продукції (в т. ч. сільськогосподарської), робіт та послуг
Звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід за період	Net change in fair value of biological assets and agricultural produce (Чиста зміна справедливої вартості біологічних активів та сільськогосподарської продукції)	Розкривається сума коригування вартості поточних біологічних активів (на різницю між сумою справедливої вартості одержаної основної продукції та первісною вартістю вирощування)
Звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід за період	Cost of sales (Собівартість)	Розкривається собівартість готової продукції (в т. ч. сільськогосподарської), робіт та послуг
Звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід за період	Other operating expenses (Інші операційні витрати)	Поточну собівартість реалізованих оборотних активів; втрати від уцінки виробничих запасів, втрати від вирощування сільськогосподарської продукції,
Примітки до фінансової звітності	Biological assets (Біологічні активи)	Детально розкривається інформація про біологічні активи, що є на балансі у Компанії
Примітки до фінансової звітності	Inventory (Запаси)	Детально розкривається інформація про запаси, що є на балансі у Компанії

Джерело: складено актором на основі аналізу фінансової звітності підприємства

Фінансові звіти ТОВ "Кернел-Трейд" також подаються у форматі англійською мовою, щоб забезпечити доступність для широкого кола користувачів, які не обмежені Україною. У вищенаведеній таблиці представлені назви рядків фінансової звітності англійською мовою.

А також дане підприємство подає 4 форми фінансової звітності для статистики, а саме:

- Баланс (Звіт про фінансовий стан) (Форма № 1);
- Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (Форма № 2);
- Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом), (Форма № 3);
- Звіт про власний капітал (Форма № 4).

У формі 1 «Баланс (звіт про фінансовий стан)» запаси, що належать підприємству, відображаються у складі оборотних активів, тобто у другому розділі активів балансу в рядку 1100 «Запаси».

Якщо інформація про той чи інший вид запасів відповідає ознакам суттєвості, її можна навести в таких додаткових рядках форми №1:

1101 «Виробничі запаси» — показує вартість сировини, основних і допоміжних матеріалів, палива, напівфабрикатів і деталей, запасних частин, тари, будівельних та інших матеріалів, матеріалів сільськогосподарського призначення спожитих під час нормального господарського циклу;

1102 «Незавершене виробництво» - відображається вартість незавершеного виробництва та вартість напівфабрикатів власного виробництва;

1103 «Готова продукція» - показує запаси на складі, обробка яких закінчена і відповідає технічним нормам, а також балансову вартість сільськогосподарської продукції.

1104 «Товари» - показує вартість залишків товарів, придбаних підприємством для наступного продажу (без урахування суми торгової націнки).

Варто зазначити, що у рядку 1100 форми № 1 не вказується вартість поточних біологічних активів, необоротних активів та груп вибуття. У рядку 1110 відображається вартість поточних біологічних активів тваринництва за справедливою вартістю або первісною вартістю та поточних біологічних активів рослинництва за справедливою вартістю.

У Звіті за формою №2 рядок 2000 «Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)» призначений для відображення доходу від продажу продукції без урахування непрямих податків і зборів, а також інших утримань із

доходу. У рядку 2120 «Інші операційні доходи», показується сума доходу (якщо доходи перевищують витрати) від вирощування сільськогосподарської продукції, а саме суму коригування вартості поточних біологічних активів.

Крім того, у рядку 2050 «Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)» відображають собівартість реалізованої продукції або собівартість реалізованих готової продукції а в рядку 2180 «Інші витрати операційної діяльності» — поточну собівартість реалізованих оборотних активів; втрати від уцінки виробничих запасів, втрати від вирощування сільськогосподарської продукції, а також показується сума витрат (якщо витрати перевищують доходи) від вирощування сільськогосподарської продукції, а саме суму коригування вартості поточних біологічних активів.

Оскільки ТОВ «Кернел-Трейд» є одним із основних платників податків, у 2023 році компанія сплатила до бюджету 4,3 млрд грн податків, що на 72% більше, ніж за аналогічний період 2022 року. Ця сума включає податок на прибуток, ПДФО, військові витрати, земельний податок, єдиний соціальний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування працівників та інші види витрат. Це означає, що Компанія оговтується після початку повномасштабної війни та виходить на довоєнний рівень діяльності.

Проте у 2023 році агрохолдинг "Кернел" зазнав значних збитків через серію ракетних атак на свої склади, порти і обладнання. Попередня оцінка капітальних витрат на відновлення становить щонайменше \$20 млн, з приблизно \$12 млн втрат товарів. Очікується, що процес відновлення може зайняти до 12 місяців. Кернел зазначив, що пошкоджене майно не було застраховане. Ці події негативно вплинули на ліквідність групи.

Компанія виконала необхідні кроки для списання знищених або пошкоджених товарно-матеріальних цінностей, а саме:

1. Визначення пошкоджених, знищених запасів, товарів сільськогосподарського призначення: Проведена перевірка інвентаризації та тести, щоб визначити ступінь пошкодження та ступінь знищення запасів.

2. Фіксація пошкодження документів: Зроблено фотографії, зроблено проекти документів та іншу документацію, щоб підтвердити факт пошкодження або знищення інвентарю.

3. Визначення вартості пошкоджених або знищених запасів: Оцінка вартості пошкоджених або знищених запасів проведена на основі закупівельних або виробничих цін.

4. Списання запасів з балансу: Зроблено відповідні записи в бухгалтерському обліку, щоб списати пошкоджені або знищені запаси з балансу підприємства.

5. Представлення відповідної документації: Заповнена необхідна документація, включаючи акт списання, для підтвердження того, що пошкоджені або знищені запаси були відписані.

Під час інвентаризації виявлено непридатні або пошкоджені товарно-матеріальні цінності, що висвітлені окремо в описах інвентаризаційних актів. У цих описах зазначено ступінь недоступності товарів, їхнє становище та рекомендації щодо подальшого використання чи списання. Інвентаризаційна комісія склала договір, де відображено висновок про виявлену невідповідність фактичної наявності об'єкта даним бухгалтерського обліку. Цей договір буде переданий на затвердження відповідальній особі підприємства згідно з внутрішніми процедурами. Згідно з установленими правилами, затверджені плани інвентаризації мають бути затверджені протягом 5 робочих днів.

Для списання пошкоджених або непридатних товарно-матеріальних цінностей після інвентаризації необхідно видати наказ керівної особи підприємства. Акт про списання товарно-матеріальних цінностей складається відповідно до вимог, в якому зазначаються всі обов'язкові реквізити та причини списання.

У бухгалтерському обліку витрати на знищення або втрату товарно-матеріальних цінностей (їх первісну вартість) відобразили на субрахунку 977 «Інші витрати звичайної діяльності»

У разі передачі відсутніх запасів на відповідальний склад Компанія списує такі запаси, їх первісну вартість на субрахунок 947 «Нестачі і втрати від псування цінностей». Інформація про ці запаси також відображається на позабалансовому субрахунку 072 «Невідшкодовані недостачі і втрати від зменшення вартості». Відшкодування втрачених запасів власник відображає як інший операційний дохід на субрахунку 716 «Відшкодування раніше списаних активів» і списує відповідну інформацію з позабалансового субрахунку 072.

Протягом періоду воєнного стану, товари, які були придбані в оподатковуваних операціях з ПДВ, і були знищені або втрачені через обставини, які є непереборною силою, не вважаються використаними платником податку у неоподатковуваних операціях або операціях, що не є господарською діяльністю платника податку (пункт 321, підрозділ 2, розділ XX ПКУ). Отже, компенсуючий ПДВ згідно з пунктом 198.5 ПКУ не нараховується. Категорія 101.15 Закону “Про загальну частину податкового кодексу” уточнює, що при знищенні або втраті товарів, які були придбані з ПДВ під час дії правового режиму воєнного або надзвичайного стану, податкові зобов’язання з ПДВ не нараховуються, а податковий кредит не корегується. [25, п. 198.5]

Запаси оцінюють за меншою з таких двох величин: собівартість та чиста вартість реалізації [13]. Тому для правильності відображення запасів у фінансовій звітності Компанія створює резерв уцінки запасів і в кінці кожного звітного періоду проводиться інвентаризація. Тобто спочатку зменшуємо первісну вартість товару, а сам е формуємо проведення: Дт 946 «Втрати від знецінення запасів» - Кт 284 «Уцінка запасів». На дату балансу, якщо чиста вартість реалізації запасів, які були амортизовані і наразі є активами компанії, збільшується, компанія повинна переоцінити запаси на основі збільшення чистої вартості реалізації, але не більше останнього зменшення. Тобто інші операційні доходи визнаються в міру збільшення вартості цих запасів. Згідно п.18 дод. 3 до Методичних рекомендацій № 2 суму такого збільшення показують на субрахунку 719 «Інші доходи від операційної діяльності».

Також у 2020 році ТОВ «Кернел-Трейд» зіштовхнулись з кліматичною загрозою, а саме неврожаєм через посуху. У цьому випадку виникають питання щодо обліку таких запасів та їх оподаткування.

Підприємство створило спеціальну комісію для визначення суми збитків (повне знищення, часткове знищення) шляхом інвентаризації та аналізу. Прямі збитки від знищення запасів обліковуються на позабалансових рахунках 072 «Невідшкодовані недостачі та втрати від псування цінностей». Якщо керівництво вирішує повторно засіяти поле новим урожаєм, поточні витрати будуть включені до складу інших витрат (Дт 977). При частковому пошкодженні врожаю такі витрати включаються до собівартості вирощених культур. Списання збитків від знищеного посіву збільшить витрати та зменшить фінансовий результат до оподаткування прибутку. Витрати, пов'язані зі смертю активу, не впливають на те, хто підлягає оподаткуванню за єдиним податком. У відповідності до пп. 14.1.36 ПКУ, посіви, знищені природними чинниками, вважаються товарами, які використовуються в негосподарській діяльності. Таким чином, необхідно відшкодувати суму податкового кредиту з ПДВ, використаного при придбанні товарів, які використовуються для вирощування загиблених культур.

Відповідно до ст.198.5 ПК. Страхування ризиків допоможе мінімізувати негативний вплив природних факторів на майбутній урожай (ст. 6 Закону про страхування). Відшкодування збитків, завданих страховиком протягом періоду дії закону про страхування, включається до складу доходу. Дохід від відшкодованої страховою компанією суми збитку обліковується на субрахунку 746 "Інші доходи"[25, ст.198.5].

2.4. Управлінський облік запасів сільськогосподарської діяльності на підприємстві ТОВ «Кернел-Трейд»

Управлінський облік запасів сільськогосподарського призначення – це система обліку та аналізу запасів з метою оптимізації управління запасами в сільськогосподарському секторі. Основною метою управління запасами є забезпечення достатнього рівня запасів для безперервного виробництва або процесів, мінімізуючи витрати на зберігання запасів.

Наприклад, Американська асоціація бухгалтерів трактує управлінський облік як процес ідентифікації інформації, обчислення й оцінки показників та надання даних користувачам для вироблення, обґрунтування та прийняття рішень [33].

Ч. Хорнгрен і Дж. Фостер наголошують на тому, що управлінський облік – це ідентифікація, вимірювання, збір, систематизація, аналіз, розкладання, інтерпретація та передача інформації, необхідної для управління будь-якими об'єктами [37, с.275].

Р. Ентоні та Дж. Ріс управлінський облік розуміють як процес, що забезпечує управлінський апарат організації інформацією, яка використовується для планування, особистого управління і контролю за діяльністю організації. Цей процес включає виявлення, вимірювання, збирання, аналіз, підготовку, інтерпретацію, передачу і приймання інформації, необхідної управлінському апарату для виконання його функцій [37, с. 279].

На думку К. Друрі, призначення управлінського обліку – це підготовка інформації для внутрішніх менеджерів задля допомоги їм в процесі прийняття вірних управлінських рішень [37, с.276].

На відміну від зарубіжних дослідників, деякі вітчизняні науковці зміст управлінського обліку розкривають як процес виробничого обліку і калькулювання, фінансового обліку витрат і доходів діяльності підприємства. Схожої думки, під час трактування сутності управлінського обліку, дотримується П. Атамас, розуміючи його як процес виявлення, вимірювання, збирання, нагромадження, аналізу,

підготовки, інтерпретації та передачі облікової інформації, яка використовується управлінським персоналом всередині підприємства при прийнятті управлінських рішень та для забезпечення ефективного використання ресурсів [37, с.275].

Розглянемо концепцію управлінського обліку запасів сільськогосподарського призначення, що використовує ТОВ «Кернел-Трейд» у табл.2.8.

Таблиця 2.8 – Характеристика управлінського обліку ТОВ «Кернел-Трейд»

Управлінський облік	Характеристика
1	2
Призначення	Забезпечення потреб користувачів управлінської звітності полягає в наданні достовірної та повної інформації про запаси у вигляді об'єктивних планових, фактичних і прогнозних даних. Ця інформація дає змогу приймати обґрунтовані управлінські рішення під час реалізації інноваційної діяльності.
Завдання	1) Збір і реєстрація даних про запаси у первинних документах. 2) Аналіз накопиченої інформації. 3) Постійний контроль за всіма показниками, що стосуються запасів, включаючи їх наявність, рух і списання, і коригування відхилень. 4) Планування, прогнозування та оцінка потреб у запасах. 5) Представлення деталізованої та конкретної інформації керівництву щодо стану, руху та списання запасів. 6) Розробка та внесення на розгляд найбільш раціональних управлінських рішень щодо управління запасами. 7) Підготовка управлінської звітності щодо запасів.
Процеси управління	Планування, прогнозування, бюджетування, оцінювання, запис, групування, підсумовування, контроль, аналіз
Методи	1) Метод оцінки запасів: процедури та алгоритми, що використовуються в бухгалтерському обліку для визначення вартості запасів. 2) Правила класифікації запасів: стандартизовані стандарти, які класифікують запаси на різні категорії на основі їх використання та характеристик. 3) Комплексний аналіз формування системи бухгалтерського обліку: процес створення структурованої системи обліку запасів як на загальному, так і на детальному рівнях. 4) Правила обліку надходження, руху та списання запасів: встановлені процедури та рекомендації щодо обліку операцій, пов'язаних з надходженням, рухом та списанням запасів. 5) Правила формування резервів на знецінення запасів та списання неліквідних запасів: Встановлені процедури та методи визначення резервів для покриття можливих збитків, викликаних непотрібним або застарілим знеціненням або списанням запасів. 6) Відображення у звітах про запаси: надайте інформацію про стан запасів і обіг у фінансовій звітності компанії для інформування відповідних сторін..

Джерело: складено за інформацією підприємства

Отже, ця таблиця надає структурований огляд ключових аспектів управлінського обліку, які важливі для внутрішнього корпоративного управління.

Також в аграрній сфері є певні ризики у процесі виробництва. Наприклад, значний вплив на врожайність мають погодні умови. Протягом усього періоду використання технічних засобів і праці було розподілено нерівномірно через сезонний характер сільського господарства. Витрати накопичуються та обліковуються протягом року за певним періодом, а об'єкти обліку поділяються та розраховуються на кінець звітного періоду, тобто визначають фактичну собівартість біологічних активів і продукції. Системи забезпечення управлінського обліку забезпечують вибір найкращого рішення на основі аналізу облікової інформації, функціонування та прогнозування матеріально-технічних ресурсів в умовах ризику та невизначеності. Нижче представлена структура управлінської звітності сільськогосподарської компанії (рис. 2.2).

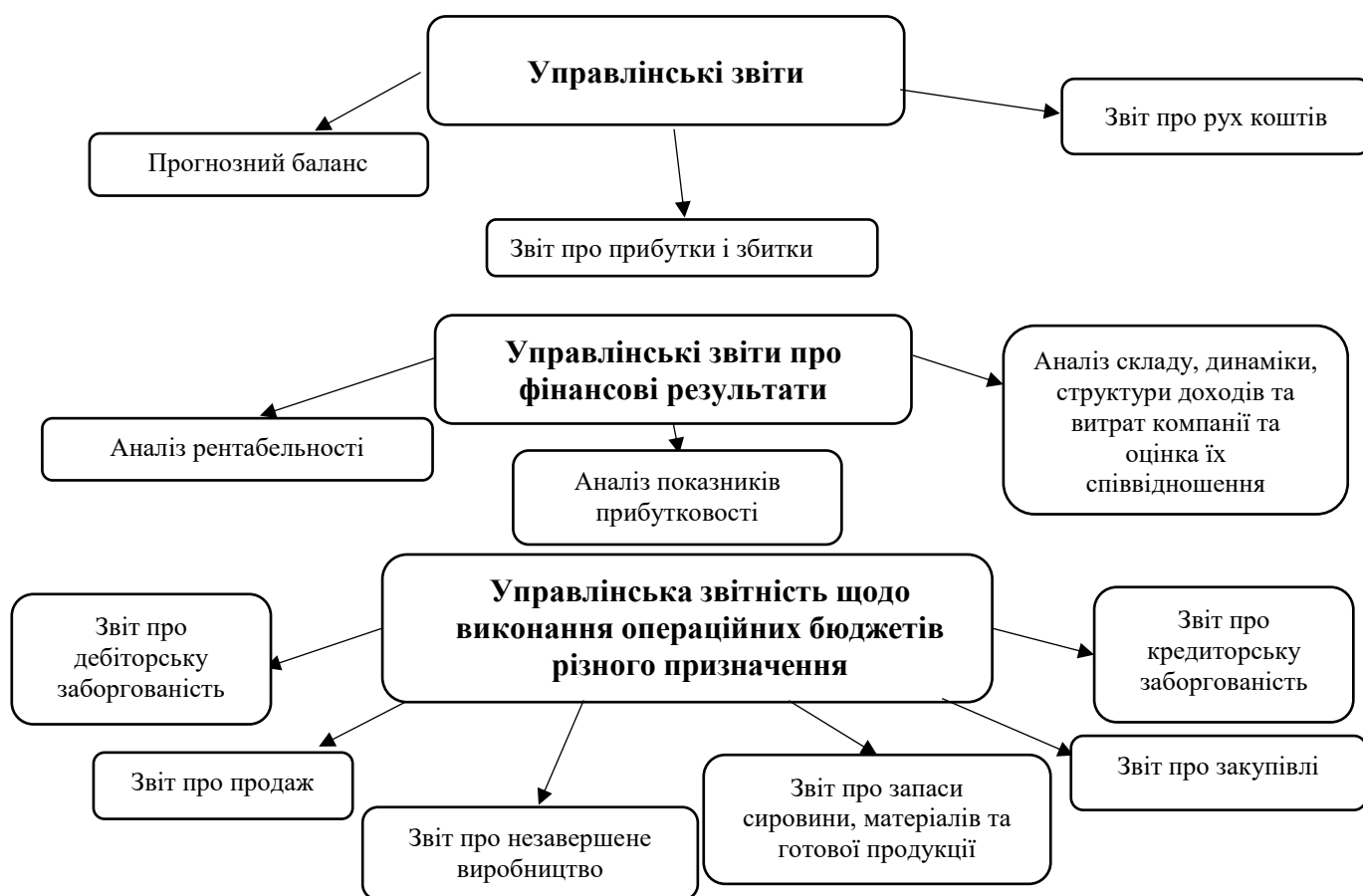

Рисунок 2.2 – Структура управлінської звітності на ТОВ «Кернел-Трейд»

Джерело: складено автором за інформацією підприємства

Отже, управлінська звітність - це система складання, аналізу та представлення інформації про фінансовий стан, діяльність та результати підприємства, спрямована на забезпечення ефективного управління та прийняття стратегічних рішень.

Вона надає керівництву компанії та зацікавленим сторонам необхідні дані для оцінки продуктивності, контролю за виконанням цілей, планування та аналізу ризиків, а також формулювання стратегічних напрямків розвитку. Управлінська звітність є ключовим інструментом для ефективного управління підприємством і досягнення його стратегічних цілей.

А управлінський облік запасів на сільськогосподарському підприємстві є важливим інструментом для досягнення стратегічних цілей та ефективного управління ресурсами. Він відіграє ключову роль у забезпеченні продовольчої безпеки, оптимізації виробництва, управлінні ризиками, фінансовому управлінні та підтримці стратегічного розвитку підприємства.

Враховуючи наведену інформацію, на прикладі підприємства можна зробити висновки про особливості фінансового та управлінського обліку.

Якщо фінансовий облік розглядає кількісні характеристики об'єктів корпоративного обліку, то управлінський облік також враховує якісні характеристики та ефективність використання об'єктів корпоративного обліку. Також варто зазначити, що фінансовий облік ведеться за стандартами, тоді як управлінський облік має необмежену кількість методів і правил. При цьому фінансовий облік і управлінський облік ґрунтуються на одних і тих же елементах обліку: документах, рахунках, розрахунках, інвентаризаціях, балансах. Але кожен звіт розкриває різну інформацію. З точки зору об'єктів дослідження управлінський облік охоплює всю систему формування та використання інформації про надходження, використання та списання товарно-матеріальних цінностей для управління всім підприємством та його інноваційною діяльністю, включаючи стратегічне управління, планове управління тощо. і засоби контролю для забезпечення оптимального використання запасів.

ВИСНОВКИ

Аграрний сектор України зазнає швидких політичних та економічних змін, тому його стратегія розвитку зосереджена на забезпеченні менеджерів найновішою інформацією для прийняття обґрунтованих рішень. Дотримання МСФЗ стає все більш важливим у сільськогосподарській діяльності. Важливим аспектом прийняття рішень є формування достовірних облікових даних про основні показники господарської діяльності підприємства. Тому аграрним підприємствам слід звернути особливу увагу на практичне застосування МСБО 41 «Сільське господарство», який визначає конкретні процедури обліку сільськогосподарської діяльності відповідно до міжнародних стандартів.

Шляхом теоретико-методологічних досліджень та фінансового аналізу господарської діяльності підприємств враховується економічна вартість запасів, класифікація запасів, методика оцінки запасів за національними та міжнародними стандартами, ефективність діяльності суб'єктів господарювання при запровадженні ефективної стратегії розвитку та зміцнення лідерських позицій на ринку.

1. Узагальнюючи дослідження різних авторів, можна зазначити, що поняття "запаси" в бухгалтерському обліку сільськогосподарських підприємств із зазначених джерел має деяку варіативність у трактуванні. Кожен автор виокремлює певні аспекти та характеристики цієї категорії активів, проте загальною є концепція утримання ресурсів для подальшого використання у господарській діяльності підприємства.

2. У контексті національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, "запаси" включають широкий спектр активів, таких як сировина, готова продукція, товари, а також активи, пов'язані зі сферою сільськогосподарства. Варто враховувати специфіку обліку запасів у контексті різних галузей та дотримання відповідних стандартів для визначення їхньої оцінки та обліку.

3. При визначенні концептуальної основи обліку сільськогосподарських запасів відповідно до міжнародних стандартів слід розглянути застосування МСБО 41 «Сільське господарство» під час збору врожаю, а згодом — застосування МСБО

2 «Запаси». Крім того, в результаті аналізу нормативно-правової бази, яка регулює діяльність підприємства, визначено основні документи, інструкції та методичні рекомендації щодо визначення вимог до ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

4. Основою для дослідження оцінки, синтетичного та аналітичного відображення запасів за міжнародними стандартами слугувала фінансова звітність, документація та інша інформація ТОВ «Кернел-Трейд».

5. Було розглянуто бізнес-модель ТОВ «Кернел-Трейд». Вона дозволяє компанії ефективно використовувати свої активи, зокрема запаси сільськогосподарських культур, для забезпечення стабільної та продуктивної виробничої діяльності. Чіткий контроль, оптимізована логістика та використання власної інфраструктури сприяють надійному та швидкому перевезенню сільськогосподарських продуктів на міжнародні ринки, забезпечуючи при цьому високу якість товарів. Компанія впровадила ефективні процеси контролю запасів, що дозволяє не лише слідкувати за їх кількістю та якістю, але й оптимізувати їхнє використання для підтримки виробничих потреб. Загалом, ця стратегія дозволяє компанії успішно функціонувати на міжнародному ринку та досягати високих виробничих результатів.

6. Облікова політика ТОВ "Кернел-Трейд" є ключовим інструментом для ефективного управління запасами сільськогосподарського призначення. Ця політика визначає методи обліку, які дозволяють відображати фінансовий стан підприємства та результати його діяльності відповідно до встановлених стандартів. Вона регулює усі аспекти обліку запасів, включаючи їхню вартість, оцінку, класифікацію та управління. Завдяки цій політиці, підприємство забезпечує справедливе та точне відображення своїх активів у фінансовій звітності, що сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень та забезпечує відповідність з законодавчими вимогами та міжнародними стандартами.

7. У роботі розглянуто ситуацію вирощування озимої пшениці на досліджуваному підприємстві. Тобто вартість посіву та збирання врожаю визначається з урахуванням незавершеного виробництва. Після збору урожаю

витрати на продаж включають усі необхідні витрати, які становлять частину собівартості продукції. Продукція, отримана в результаті вирощування озимої пшениці, оприбутковується у склад активів підприємства, враховуючи її справедливую вартість та витрати на продаж. Загалом, цей підхід дозволяє підприємству чітко відображати свою діяльність та фінансові результати, що сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень та забезпечує відповідність звітності з законодавчими вимогами.

8. Також висвітлено розкриття запасів сільськогосподарського призначення у фінансовій звітності. Фінансова звітність ТОВ "Кернел-Трейд" представлена у форматі, що відповідає міжнародним стандартам. Вона включає комплекс звітів, які відображають стан фінансів компанії на кінець періоду, її доходи, витрати, зміни у власному капіталі та рух грошових коштів. Детальна інформація про запаси та біологічні активи також надається у примітках до звітності. Компанія відповідно до вимог МСФЗ враховує всі значущі складові свого активу, що забезпечує прозорість та достовірність її фінансової звітності. У додаток до основних звітів, компанія подає додаткові форми фінансової звітності для статистичних цілей, що дозволяє краще розуміти її фінансовий стан та діяльність.

9. Управлінський облік запасів сільськогосподарського призначення, який використовує ТОВ "Кернел-Трейд", є ключовим елементом внутрішнього корпоративного управління. Ця система включає в себе ряд завдань і процесів, які спрямовані на забезпечення потреб користувачів управлінської звітності, а також на збір, аналіз, контроль та оптимізацію запасів. Застосування відповідних методів управлінського обліку дозволяє компанії приймати обґрунтовані управлінські рішення та ефективно управляти своїми ресурсами, зокрема матеріально-технічними запасами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адамик О.В. Інформаційна технологія автоматизованого обліку запасів. *Актуальні проблеми розвитку обліку, аналізу, контролю і оподаткування у контексті європейської інтеграції та сучасних викликів глобалізації*. 2018. С. 12.
2. База наукових цитувань: Облік запасів. URL : <https://ouci.dntb.gov.ua>
3. Бунда О.М., Войналович Н.М. Особливості застосування методів обліку виробничих запасів. *Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку. Серія: Економіка та менеджмент*. 2017. № 12. С. 103–112
4. Бурдейна Л.В. Удосконалення методології бухгалтерського обліку виробничих запасів. *Збірник наукових праць Буковинського університету. Економічні науки*. 2017. Вип. 13. С. 126–132.
5. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник для студентів спеціальності “Облік і аудит” вищих навчальних закладів. 8-ме видання, доп. і перероб. 2009. С. 912.
6. Васільєва Л.М., Соколенко А.І. Сучасні проблеми та напрямки вдосконалення організації та ведення обліку виробничих запасів на підприємстві. *Молодий вчений*. 2017. № 4. С. 623–625.
7. Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами. практичний посібник. 2013. 1072 с.
8. Господарський кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Дата оновлення 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 01.05.2024)
9. Добрунік Т.П. Особливості застосування МСБО 41 «Сільське господарство» у практиці вітчизняних аграрних підприємств. Міжнародні стандарти фінансової звітності – теоретичні засади та практика впровадження в Україні: монографія за ред. Н.О. Лоханової Харків. 2022. С. 212-233
10. Лучко М. Р. Облік за міжнародними стандартами. Тернопіль: Екон. думка ТНЕУ. 2016. 360 с.
11. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів: затв. наказом Міністерства фінансів України від 10.01.2007 р. № 2. Дата оновлення 14.01.2020.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002201-07#Text> (дата звернення 01.05.2024).

12. Михайлишена А: Порядок та оподаткування товарів під час війни URL: <https://www.golovbukh.ua/article/9418-poryadok-opodatкування-ta-oblkuvannya-tovarv-yak-potsupili-pd-chas-vyni>

13. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 (МСБО 2). Запаси. IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_021#Text (дата звернення 01.05.2024).

14. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 41 (МСБО 41). Сільське господарство. IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 2016 року. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IAS-41_ukr_2016.pdf (дата звернення 01.05.2024).

15. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 34 (МСБО 34). Проміжна фінансова звітність. IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_049#Text (дата звернення 01.05.2024).

16. Міжнародний стандарт фінансової звітності 1 (МСФЗ 1). Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності. IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_004#Text. (дата звернення 01.05.2024).

17. Міністерство аграрної політики та продовольства України: зовнішня торгівля продуктами АПК URL: [Mhttps://minagro.gov.ua](https://minagro.gov.ua)

18. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності": затв. наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. Дата оновлення 17.02.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення 01.05.2024).

19. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати": затв. наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. Дата оновлення 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> (дата звернення 01.05.2024).

20. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 "Консолідована фінансова звітність": затв. наказом Міністерства фінансів України

від 27.06.2013 р. № 92. Дата оновлення 17.02.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13#Text> (дата звернення 01.05.2024).

21. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси": затв. наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246. Дата оновлення 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (дата звернення 01.05.2024).

22. Лисенко А. М. Система нормативно-правового регулювання обліку та аудиту загальновиробничих витрат підприємства. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету*. 2015. Вип. 27. С 234-242.

23. Овсійчук О. В. Удосконалення організації обліку виробничих запасів. *Управління розвитком*. 2014. № 9. С. 81-83.

24. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. Дата оновлення 09.12.2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text> (дата звернення 01.05.2024).

25. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. Дата оновлення 20.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 01.05.2024)

26. Подолянчук О.А. Виробничі запаси: економічна сутність та облік. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. № 5. С. 88–101.

27. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Дата оновлення 10.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення 01.05.2024).

28. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: затв. наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879. Дата оновлення: 29.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення 01.05.2024).

29. Про збір, обробку та облік інформації про пошкоджене та знищене нерухоме майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій,

спричинених збройною агресією РФ проти України ЗУ URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/380-2022-%D0%BF>

30. Стаття: про компанію Кернел URL :<https://www.kernel.ua/ua/about/>

31. Давидюк Т.В., Манойленко О.В., Ломаченко Т.І., Резніченко А.В. Бухгалтерський облік: навч. Посібник. Видавничий дім «Гельветика». 2019. С.392.

32. Федак Л. М. Запаси підприємств: Сутність та класифікація. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2012 № 1 С. 157-160.

33. Accounting for Farming and Agriculture URL :
<https://www.financepal.com/blog/accounting-for-farming-and-agriculture/>

34. Kernel Holding SA - ANNUAL REPORT URL: https://www.kernel.ua/wp-content/uploads/2022/11/FY2022_Kernel_Annual_Report.pdf

35. Гринько Т., Гвініашвілі Т., Гамерська І. Управління конкурентоспроможністю сільськогосподарської продукції в умовах європейської інтеграції України. *Економіка та суспільство*. Вип. 56. 2023. С.1-7.

36. Коваль Л. В. Облікова політика в управлінні підприємством. *Ефективна економіка*. 2019. № 5. С.2

37. Роєва О.С. Розвиток управлінського обліку запасів в інформаційному забезпеченні інноваційної діяльності. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. 2020. вип. 5(38). С. 273-282

ДОДАТКИ

Додаток А

Аналіз фінансових результатів ТОВ «Кернел-Трейд»

Стаття звітності	2018	2019	2020	2021	2022	Абсолютна зміна, грн				Відносна зміна			
						19/18	20/ 19	21/20	22/21	19/18	20/19	21/20	22/21
Чистий дохід	46 200	51 483	67 396	85 792	67 926	5 283	15 913	18 396	-17 866	11%	31%	27%	-21%
Собівартість реалізованої продукції	42 500	45 933	58 114	81 969	51 611	3 433	12 182	23 855	-30 358	8%	27%	41%	-37%
Валовий прибуток (збиток)	3 700	5 550	9 281	3 822	16 315	1 850	3 731	-5 459	12 493	50%	67%	-59%	327%
Фінансовий результат від операційної діяльності	210	-1 078	2 496	-552	13 653	-1 288	3 574	-3 048	14 205	-613%	-332%	-122%	2574%
Фінансовий результат до оподаткування	-690	609	2 023	-2 108	6 540	1 299	1 414	-4 130	8 647	-188%	232%	-204%	-410%
Інші операційні доходи	1 800	1 666	777	692	2 400	-134	-889	-85	1 708	-7%	-53%	-11%	247%
Адміністративні витрати	610	932	775	1 020	1 516	322	-157	245	496	53%	-17%	32%	49%
Витрати на збут	2 200	3 725	3 835	4 161	3 095	1 525	110	327	-1 067	69%	3%	9%	-26%
Фінансові витрати	1 600	1 289	1 627	2 116	1 316	-311	339	489	-800	-19%	26%	30%	-38%
Інші операційні витрати	1 900	3 835	3 725	1 233	1 084	1 935	-110	-2 492	-149	102%	-3%	-67%	-12%
Витрати з податку на прибуток	130	-253	-374	-1 404	388	-383	-121	-1 031	1 793	-295%	48%	276%	-128%
Чистий прибуток (збиток)	-560	356	1 649	-1 719	5 138	916	1 293	-3 368	6 858	-164%	363%	-204%	-399%

**Витяг з Наказу про облікову політику підприємства
ТОВ «Кернел-Трейд»**

5.5. Запаси.

5.5.1. Облік запасів регламентується МСБО 2 «Запаси». Запаси - це активи, які:

- утримуються для продажу у звичайному ході бізнесу;
- перебувають у процесі виробництва для такого продажу або
- існують у формі основних чи допоміжних матеріалів для споживання у виробничому процесі або при наданні послуг.

5.5.2. Запаси визнаються активом, якщо існує ймовірність того, що Підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з їх використанням, та їх вартість може бути достовірно визначена.

Запаси, які у майбутньому не згенерують грошові потоки та не входять до звичайного операційного циклу (малоцінні швидкозношувані предмети, паливо, лабораторне обладнання та інструменти, канцелярські приналежності, рекламні товари, не призначені для перепродажу, рекламні та маркетингові матеріали, спецодяг, інші матеріали або запаси, не споживані у виробничому процесі тощо) не оприбутковуються, а відразу відображаються у складі витрат звітного періоду, з наступною організацією їх оперативного кількісного обліку протягом строку їх фактичного використання за місцями експлуатації та матеріально-відповідальними особами. Для аналітичного забалансового обліку спецодягу та окремих видів запасів використовуються ресурси програми «BAS Бухгалтерія».

5.5.3. Підприємство класифікує запаси наступним чином:

- товари на складі – запаси придбані з метою їх подальшого перепродажу;
- сировина і матеріали - сировина, призначена для використання у виробництві готової продукції;
- тара і тарні матеріали;
- запаси сільськогосподарського призначення;
- запасні частини - це запаси, пов'язані з проведенням поліпшення основних

засобів, які призведуть або до збільшення строку корисної експлуатації, або до збільшення продуктивності таких основних засобів;

- інші матеріали – лабораторне приладдя, реактиви і т.д;
- напівфабрикати;
- готова продукція.
- сільськогосподарська продукція

5.5.4. Підприємство визнає запаси, як активи та оприбутковує їх на балансі, тільки у випадку фізичного володіння зазначених запасів Підприємством.

5.5.5. Всі запаси (сировина, напівфабрикати, готова продукція, незавершене виробництво і т.д. враховуються Підприємством в розрізі ОЗМ.

ОЗМ - це стандартизоване по Підприємству найменування запасу. Всі закуповувані і вироблені власними силами запаси мають ОЗМ. Основні унікальні характеристики ОЗМ - системний код і коротку назву.

5.5.6. Первісну вартість запасів, придбаних за плату визначати по їх собівартості, що складається з:

- суми, сплаченої постачальнику за договором (за вирахуванням непрямих податків);

- ввізного мита;

- непрямих податків, пов'язаних із придбанням та не відшкодованих підприємству; транспортно-заготівельних витрат (далі — ТЗВ), тобто затрат на оплату вантажно-розвантажувальних робіт і транспортування запасів усіма видами транспорту до місця їх зберігання;

- інших витрати, пов'язані із придбанням запасів і доведенням їх до стану, у якому вони придатні для використання (наприклад, прямі витрати на оплату праці, прямі матеріальні витрати, прямі витрати на поліпшення якісних характеристик запасів).

5.5.7. Вартість готової продукції власного виробництва включає всі витрати, безпосередньо пов'язані з виробництвом, а також розумну частку виробничих накладних витрат.

5.5.8. Запаси в балансі відображаються за меншою з величин: собівартості

чи чистої вартості реалізації. Чиста вартість реалізації визначається, виходячи із очікуваної ціни продажу. Тест на знецінення проводиться на кожну балансову дату. Компанія застосовує метод вибуття ФІФО.

5.5.9. За наявності ознак того, що ціна продажу запасів (товари, готова продукція, упаковка, сировина) буде нижче їх балансової вартості, Підприємство формує резерв уцінки на застарілі запаси. Цей резерв на застарілі запаси відображається у Звіті про фінансовий стан як вирахування із вартості запасів, а в регістрах бухгалтерського обліку – сума відображається на окремому субрахунку (по виду запасів) (3861/3862/3863/3864/3865 «Резерв на застарілі запаси»).

Визнання або можливе поступове створення резерву на малорухомі запаси, термін придатності яких іще не закінчився, та/або які все ще продаються або використовуються, але лише в невеликих кількостях, залишається на розсудливий вибір керівництва, але наполегливо рекомендується, щоб уникнути раптових несподіванок.

Відповідно до п. 33 МСБО 2 резерв уцінки запасів створюється у сумі перевищення балансової вартості запасів над їх очікуваною вартістю реалізації на дату балансу, з урахуванням попередньо створеного резерву. Резерви створюються окремо для сировини, упаковки, покупних товарів та готової продукції за результатами здійснення процедури перевірки відповідності їх балансової вартості очікуваній вартості реалізації.

5.5.10. Процес та механізм нарахування резерву знецінення запасів наступний:

- для запасів, які не «рухалися» (тобто використовувалися для виробництва
- у випадку сировини, були продані - у випадку готової продукції) більше 6 місяців (якщо це не обумовлено типовою сезонністю продажів (наприклад, заморожені фрукти), і в цьому випадку період може бути збільшений до 1 року) – створюється резерв у розмірі який є економічно обґрунтованим для відображення рівня знецінення запасів. Рішення щодо розміру резерву приймається окремо керівником департаменту фінансового.

- для запасів, у яких спливає термін придатності (до закінчення строку

придатності – 1 місяць – в резерв знецінення включається 100% вартості продукту; 2-3 місяці до закінчення строку – інвентаризаційна комісія приймає рішення щодо відсотка вартості, який підлягає включенню до складу витрат – от 50% до 80%).

У разі наявності впевненості у реалізації або використання визначених запасів резерви не створюється .

5.5.11. Якщо вартість застарілих товарів не може бути відшкодована внаслідок їх вибуття, резерв коригується методом «зворотного запису», після чого списання запасів відображається на відповідному субрахунку (8475/8476/8477/8478 Списання застарілих запасів) у складі поточних витрат періоду.

5.5.12. Для підвантажування у базу даних первинних документів використовується систему кодування. Кожен тип первинного документа має унікальний код, що полегшує його ідентифікацію та обробку. Коди розміщені у додатку 5.5.1 до Наказу про облікову політику.

5.6 Біологічні активи

5.6.1. Біологічні активи відображаються за справедливою вартістю мінус очікувані витрати на продаж як під час первісного визнання, так і на звітну дату, при цьому будь-який отриманий прибуток або збиток визнається у консолідованому звіті про прибутки та збитки. Витрати на продаж включають усі витрати, які були б необхідні для продажу активів, включаючи витрати, необхідні для виведення активів на ринок.

5.6.2. Сільськогосподарська продукція, зібрана з біологічних активів, оцінюється за її справедливою вартістю мінус витрати на продаж, оцінені на момент збирання. Прибуток або збиток, що виникає внаслідок первісного визнання сільськогосподарської продукції за справедливою вартістю за мінусом витрат на продаж, включається до звіту про прибутки та збитки. Компанія відображає прибуток/(збиток) від переоцінки, що відноситься до сільськогосподарської продукції, проданої протягом року, у рядку Чиста зміна справедливої вартості біологічних активів та сільськогосподарської продукції

5.6.3. Біологічні активи, для яких відсутні котирування ринкових цін, оцінюються з використанням поточної вартості очікуваних чистих грошових потоків від продажу активу, дисконтованих за поточною ринковою ставкою. Метою розрахунку теперішньої вартості очікуваних чистих грошових потоків є визначення справедливої вартості біологічного активу в його теперішньому місці та стані.

5.6.4. Витрати на сільськогосподарську підготовку полів перед посівом обліковуються як незавершене виробництво в запасах. Після посіву витрати на підготовку поля визнаються як біологічні активи, що утримуються за справедливою вартістю мінус витрати на продаж.

Фінансова звітність за 2022 рік

Баланс (Звіт про фінансовий стан) ТОВ «КернелТрейд» за 2022 рік

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду,
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	106 437,00	213 844,00
первісна вартість	1001	232 472,00	369 028,00
накопичена амортизація	1002	126 035,00	155 184,00
Основні засоби	1010	2 026 469,00	2 225 699,00
первісна вартість	1011	2 586 123,00	2 963 898,00
знос	1012	559 654,00	738 199,00
інші фінансові інвестиції	1035	2 765 683,00	2 911 474,00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	11 360,00	13 438,00
Відстрочені податкові активи	1045	370 324,00	587,00
Усього за розділом I	1095	5 280 273,00	5 365 042,00
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	22 273 369,00	12 444 402,00
Виробничі запаси	1101	8 116 688,00	5 879 152,00
Готова продукція	1103	5 702 421,00	2 463 302,00
Товари	1104	8 454 260,00	4 101 948,00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	3 126 946,00	22 521 044,00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	4 003 700,00	4 049 751,00
з бюджетом	1135	4 804 541,00	4 810 112,00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	107 538,00	94 137,00
Поточні фінансові інвестиції	1160	828 487,00	533 236,00
Гроші та їх еквіваленти	1165	2 366 894,00	2 627 789,00
Готівка	1166	12,00	3,00
Рахунки в банках	1167	2 366 882,00	2 627 786,00
Усього за розділом II	1195	37 511 475,00	47 080 471,00
Баланс	1300	42 791 748,00	52 445 513,00
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	9 358 912,00	9 358 912,00
Резервний капітал	1415	20 236,00	20 236,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	935 203,00	6 068 225,00
Усього за розділом I	1495	10 314 351,00	15 447 373,00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	2 814,00	24 380,00
Усього за розділом II	1595	2 814,00	24 380,00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	15 060 095,00	18 211 119,00
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	14 731,00	51 034,00
товари, роботи, послуги	1615	3 539 677,00	3 268 475,00
розрахунками з бюджетом	1620	123,00	582 695,00
розрахунками зі страхування	1625	2,00	43,00
розрахунками з оплати праці	1630	2 052,00	5 398,00

за одержаними авансами	1635	7 836 177,00	7 370 754,00
Поточні забезпечення	1660	2 016 321,00	241 422,00
Інші поточні зобов'язання	1690	4 005 405,00	7 242 820,00
Усього за розділом III	1695	32 474 583,00	36 973 760,00
Баланс	1900	42 791 748,00	52 445 513,00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2022 рік

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	67 925 986,00	85 791 541,00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	51 610 825,00	81 969 080,00
Валовий: прибуток	2090	16 315 161,00	3 822 461,00
Інші операційні доходи	2120	2 399 576,00	691 741,00
Адміністративні витрати	2130	1 019 676,00	1 515 993,00
Витрати на збут	2150	4 161 293,00	3 094 727,00
Інші операційні витрати	2180	1 232 757,00	1 083 595,00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	12 301 011,00	
збиток	2195		1 180 113,00
Інші фінансові доходи	2220	619 960,00	296 421,00
Інші доходи	2240	1 589 452,00	5 498 552,00
Фінансові витрати	2250	2 116 216,00	1 315 770,00
Інші витрати	2270	5 854 408,00	5 406 683,00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	6 539 799,00	
збиток	2295		2 107 593,00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-1 401 455,00	388 297,00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	5 138 344,00	
збиток	2355		1 719 296,00

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) за 2022 рік

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	52 820 249,00	92 004 243,00
Повернення податків і зборів	3005	4 500 862,00	9 780 979,00
у тому числі податку на додану вартість	3006	4 500 862,00	9 362 794,00
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	1 686 075,00	
Надходження від повернення авансів	3020	568 507,00	951 003,00
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	2 288,00	4 758,00
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	242,00	0,00
Надходження від операційної оренди	3040	21 733,00	37 990,00
Інші надходження	3095	519 554,00	104 961,00
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	56 291 360,00	100 209 619,00

Праці	3105	591 817,00	835 693,00
Відрахувань на соціальні заходи	3110	97 525,00	104 009,00
Зобов'язань з податків і зборів	3115	496 850,00	465 548,00
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	100 000,00	0,00
Витрачання на оплату авансів	3135	2 403 321,00	0,00
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	1 129 262,00	2 163 242,00
Інші витрачання	3190	99 753,00	181 467,00
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	-273 374,00	-1 792 648,00
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200	988 423,00	4 806 389,00
необоротних активів	3205	1 246,00	1 564,00
Надходження від отриманих: відсотків	3215	10 497,00	6 521,00
Надходження від деривативів	3225	503 329,00	235 354,00
Надходження від погашення позик	3230	268 141,00	704 225,00
Інші надходження	3250	0,00	839 451,00
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	674 229,00	1 354 195,00
необоротних активів	3260	67 611,00	16 448,00
Виплати за деривативами	3270	337 833,00	709 742,00
Витрачання на надання позик	3275	8 578,00	69 058,00
Інші платежі	3290	18,00	53 767,00
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	683 367,00	4 390 294,00
Отримання позик	3305	51 433 859,00	52 008 524,00
Інші надходження	3340	93,00	0,00
Погашення позик	3350	50 550 861,00	51 662 136,00
Витрачання на сплату відсотків	3360	1 399 321,00	1 473 759,00
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	16 275,00	42 325,00
Інші платежі	3390	8 801,00	1 014,00
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-541 306,00	-1 170 710,00
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-131 313,00	1 426 936,00
Залишок коштів на початок року	3405	2 366 894,00	886 518,00
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	492 108,00	53 440,00
Залишок коштів на кінець року	3415	2 727 689,00	2 366 894,00

Фінансова звітність за 2021 рік

Баланс (Звіт про фінансовий стан) ТОВ «КернелТрейд» за 2021 рік

Назва рядка	Код рядка	Напочаток звітного періоду, тис, грн	На кінець звітного періоду, тис, грн
I, Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	76 505,00	106 437,00
первісна вартість	1001	185 400,00	232 472,00
накопичена амортизація	1002	108 895,00	126 035,00
Основні засоби	1010	2 078 184,00	2 026 469,00
первісна вартість	1011	2 469 154,00	2 586 123,00
знос	1012	390 970,00	559 654,00
інші фінансові інвестиції	1035	1 545 571,00	2 765 683,00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	4 565,00	11 360,00
Відстрочені податкові активи	1045	1 029,00	370 324,00
Усього за розділом I	1095	3 705 854,00	5 280 273,00
II, Оборотні активи Запаси	1100	14 763 821,00	22 273 369,00
Виробничі запаси	1101	8 973 380,00	8 116 688,00
Готова продукція	1103	2 972 546,00	5 702 421,00
Товари	1104	2 817 895,00	8 454 260,00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	5 155 172,00	3 126 946,00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	6 702 637,00	4 003 700,00
з бюджетом	1135	3 782 416,00	4 804 541,00
у тому числі з податку на прибуток	1136	179 188,00	0,00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	675 149,00	107 538,00
Поточні фінансові інвестиції	1160	3 683 695,00	828 487,00
Гроші та їх еквіваленти	1165	886 518,00	2 366 894,00
Готівка	1166	2,00	12,00
Рахунки в банках	1167	886 516,00	2 366 882,00
Усього за розділом II	1195	35 649 408,00	37 511 475,00
Баланс	1300	39 355 262,00	42 791 748,00
I, Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	9 358 912,00	9 358 912,00
Резервний капітал	1415	20 236,00	20 236,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	2 659 899,00	935 203,00
Усього за розділом I	1495	12 039 047,00	10 314 351,00
Усього за розділом II	1595	847 596,00	2 814,00
III, Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	3 335 500,00	15 060 095,00
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	37 711,00	14 731,00
товари, роботи, послуги	1615	1 200 944,00	3 539 677,00
розрахунками з бюджетом	1620	237,00	123,00
розрахунками зі страхування	1625	3,00	2,00
розрахунками з оплати праці	1630	2 091,00	2 052,00

за одержаними авансами	1635	5 688 276,00	7 836 177,00
Поточні забезпечення	1660	35 968,00	2 016 321,00
Інші поточні зобов'язання	1690	16 167 889,00	4 005 405,00
Усього за розділом III	1695	26 468 619,00	32 474 583,00
Баланс	1900	39 355 262,00	42 791 748,00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2021 рік

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис, грн	За аналогічний період попереднього року, тис, грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	85 791 541,00	67 395 769,00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	81 969 080,00	58 114 495,00
Валовий: прибуток	2090	3 822 461,00	9 281 274,00
Інші операційні доходи	2120	691 741,00	1 666 006,00
Адміністративні витрати	2130	1 515 993,00	931 906,00
Витрати на збут	2150	3 094 727,00	3 834 778,00
Інші операційні витрати	2180	1 083 595,00	578 396,00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	0,00	5 602 200,00
збиток	2195	1 180 113,00	0,00
Інші фінансові доходи	2220	296 421,00	181 794,00
Інші доходи	2240	5 498 552,00	4 019 156,00
Фінансові витрати	2250	1 315 770,00	1 627 252,00
Інші витрати	2270	5 406 683,00	6 153 160,00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	0,00	2 022 738,00
збиток	2295	2 107 593,00	0,00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	388 297,00	-373 793,00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	0,00	1 648 945,00
збиток	2355	1 719 296,00	0,00

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) за 2021 рік

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис, грн	За аналогічний період попереднього року, тис, грн
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	92 004 243,00	65 340 582,00
Повернення податків і зборів	3005	9 780 979,00	10 364 465,00
у тому числі податку на додану вартість	3006	9 362 794,00	7 313 975,00
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	1 686 075,00	3 448 889,00
Надходження від повернення авансів	3020	951 003,00	0,00
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	4 758,00	6 638,00
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	242,00	3 485,00
Надходження від операційної оренди	3040	37 990,00	41 102,00

Інші надходження	3095	104 961,00	372 698,00
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	100 209 619,00	66 617 237,00
Праці	3105	835 693,00	523 224,00
Відрахувань на соціальні заходи	3110	104 009,00	77 847,00
Зобов'язань з податків і зборів	3115	465 548,00	813 597,00
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	0,00	813 597,00
Витрачання на оплату авансів	3135	2 403 321,00	4 527 288,00
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	2 163 242,00	537 700,00
Інші витрачання	3190	181 467,00	175 192,00
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	-1 792 648,00	6 305 774,00
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200	988 423,00	4 806 389,00
необоротних активів	3205	1 246,00	1 564,00
Надходження від отриманих: відсотків	3215	10 497,00	6 521,00
Надходження від деривативів	3225	503 329,00	235 354,00
Надходження від погашення позик	3230	268 141,00	704 225,00
Інші надходження	3250	0,00	839 451,00
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	674 229,00	1 354 195,00
необоротних активів	3260	67 611,00	16 448,00
Виплати за деривативами	3270	337 833,00	709 742,00
Витрачання на надання позик	3275	8 578,00	69 058,00
Інші платежі	3290	18,00	53 767,00
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	683 367,00	4 390 294,00
Отримання позик	3305	51 433 859,00	52 008 524,00
Інші надходження	3340	93,00	0,00
Погашення позик	3350	50 550 861,00	51 662 136,00
Витрачання на сплату відсотків	3360	1 399 321,00	1 473 759,00
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	16 275,00	42 325,00
Інші платежі	3390	8 801,00	1 014,00
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-541 306,00	-1 170 710,00
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-131 313,00	1 426 936,00
Залишок коштів на початок року	3405	2 366 894,00	886 518,00
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	492 108,00	53 440,00
Залишок коштів на кінець року	3415	2 727 689,00	2 366 894,00